แนวทางในการตีพิมพ์บทความทางวิชาการ ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ

๑. การตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลนานาชาติ โดย ผศ.วุฒิพงศ์ เตชะดำรงสิน
๒. การเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ โดย รองศาสตราจารย์ .ดร. ชาย โพธิสิตา
๓. การส่งเสริมการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดย คุณธรรมนูญ น่วมอนงค์
๔. อาจารย์ งานวิจัยกับการตีพิมพ์บทความในวารสารฐานข้อมูลระดับชาติและนานาชาติ
๕. ถาม–ตอบ แนวทางในการตีพิมพ์บทความทางวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ

การตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลนานาชาติ

โดย ผศ.วุฒิพงศ์ เตชะดำรงสิน

ผมขอแสดงความยินดีกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยในการจัดอันดับโดยใช้ระบบ Webometrics และเป็นอันดับสามของอาเซียน ที่สำคัญเป็นอันดับที่ ๒๘๐ ของโลก ซึ่งเขาจัดอันดับมหาวิทยาลัยทั้งหมดสามหมื่นกว่าแห่ง และผมขอขอบคุณคณะสังคมฯที่ให้เกียรติเชิญผมมาร่วมสัมมนาในวันนี้ เมื่อสามเดือนก่อนเราเดินทางมาที่นี่เพื่อเปิดตัว สกว. และอธิบายถึงยุทธศาสตร์ของเราในช่วงทศวรรษที่จะถึงนี้ เพราะว่า สกว. ได้ดำเนินการมาครบสองทศวรรษ สกว.ได้จัดตั้งขึ้นมาปี ๒๕๓๖ เพราะฉะนั้นเมื่อปลายปีที่แล้วเราได้ผู้อำนวยการท่านใหม่ อันนั้นก็ทำให้ผมได้มามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งหนึ่ง ถัดจากนั้นผมได้รับเชิญจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยภาคเหนือให้ไปพูดเรื่องการเขียนข้อเสนอโครงการที่ดี เพื่อให้ได้ทุน ซึ่งประโยคด้านหลังนี้คงไม่ใช่เรื่องง่าย ทำยังไงให้ได้ทุนนั้นคงต้องอยู่ที่เนื้อหาและคุณภาพของข้อเสนอโครงการ อันนั้นเป็นครั้งที่สองที่ผมมาภาคเหนือ ครั้งนี้เป็นครั้งที่สามซึ่งมาพูดถึงเรื่องของการตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ จะเห็นว่าสามเรื่องนี้ต่างกันแต่ว่าต่อเนื่องกัน ตั้งแต่เรื่องของนโยบายหลักการให้ทุน เรื่องของต้นทางการวิจัย ตั้งแต่การเตรียมข้อเสนอโครงการ แต่การเขียนบทความหรือการตีพิมพ์บทความนั้นเป็นปลายทาง หลายๆท่านคงถามว่าผมทำหน้าที่อะไร ใน สกว. นี้ ผมค่อนข้างจะมีความหลากหลายในเรื่องหน้าที่ หลักๆรับผิดชอบในเรื่องการบริหารเกือบทั้งหมด แต่นอกเหนือจากการบริหารแล้วก็ต้องไปเป็นวิทยากรบ้าง ผมทำอะไรไม่เคยซ้ำกัน ปัญหาที่ตามมาก็คือทำได้หลายอย่างแต่จะไม่เชี่ยวชาญสักอย่าง อย่างเช่นถ้ากลับไปผมจะไปประชุม

ตัดสินในด้านของเครือข่ายวิจัย ตอนนี้เราผลักดันให้เกิด International Research Network ทางด้านสังคมก็ทำได้ สกว. กำลังจะผลักดันให้มหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับต่างประเทศหรือองค์กรต่างประเทศ ทำวิจัยในโจทย์ที่สนใจร่วมกัน ถัดจากนั้นเรากำลังจะเชิญผู้ที่ได้รับการตัดสินที่ได้รับการประเมินในระดับดีมาก Rating ๕ มารับทุนเชิงสถาบัน ซึ่ง สกว. กำลังจะเปิดทุนอีกประเภทหนึ่ง คือ Institutional Grant ไม่ใช่เป็นบางโครงการ (Project) อย่างที่เราขอกัน แต่เป็นเชิงสถาบัน เราให้ทุนไปเลยและสถาบันนั้นจะไปทำวิจัยอะไรก็ได้แต่ว่าต้องกำหนดเอา ถัดไปผมจะมีประชุมเรื่องของการประเมินโครงการขนาดใหญ่ที่เราให้ทุนไปแล้วว่าเกิดผลลัพธ์อะไร เช่นโครงการของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะสังคมฯ อาจารย์ยศ ท่านทำโครงการวิจัยที่ดีมากอันหนึ่ง คือเรื่อง มังกรหลากสี การขยายอิทธิพลของจีนเข้ามาในเขตประเทศไทยและลุ่มแม่น้ำโขง ก็เป็นโครงการหนึ่งที่มีความสำคัญและมีผลกระทบ จะเห็นว่างานในเรื่องของการบริหารจัดการงานวิจัยนั้นผมจะมีหลากหลายมากและไม่ค่อยเหมือนกัน เพราะฉะนั้นวันนี้ก็ยินดีที่จะมาพูดในส่วนของการตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ เอกสารที่ส่งมาจะเป็น power point และมีจุลสาร เป็น News letter ซึ่งมาตรฐานต่ำกว่าวารสาร แต่เรามักจะถูกคนเข้าใจผิดว่าเป็นวารสารบ่อย เพราะว่าเราจัดรูปเล่มและเนื้อหาค่อนข้างเข้มข้นเมื่อเทียบกับ News letter ฉบับที่ท่านถืออยู่ในมือนี้เป็นฉบับสุดท้าย ฉบับเดือนธันวาคมที่ผ่านไป ไม่ใช่สุดท้ายจริงๆแต่หมายถึงว่าสุดท้ายที่มีสองสี ฉบับหน้าเราพัฒนาขึ้นไปเป็นสี่สีซึ่งราคาจะสูงขึ้นเกือบเท่าตัว ตัว News letter นั้นเราออกมาปีนี้เป็นปีที่ ๑๙ คุณหมอวิจารณ์ท่านเป็นผู้เริ่มต้นเรื่องนี้ไว้ตั้งแต่เริ่มต้นตั้ง สกว. ซึ่ง สกว. มีอายุ ๒๐ ปี ส่วนจุลสารนี้มีอายุ ๑๙ ปี ฉบับหน้าเราจะเสนอเรื่องของผลงานเด่นในรอบปี ๒๕๕๖ เพราะฉะนั้นวันนี้สิ่งที่ผมจะมาพูดก็คือจะตีพิมพ์วารสารนี้ได้อย่างไร มีอะไรบ้างที่เราจะต้องรู้ มีฐานข้อมูลอะไรอยู่ในโลกนี้และตัวชี้วัดที่เขาใช้วัดกัน รวมทั้งการเลือกวารสารที่จะตีพิมพ์

เรื่องที่จะพูดในวันนี้มีประเด็นใหญ่ๆ ๖ ประเด็น อันแรกสุดคือ ทำไมเราต้องตีพิมพ์ ถัดมาคือพูดถึงเรื่องของวารสารวิชาการ และที่สำคัญสำหรับเราในฐานะนักวิจัยที่จะต้องรู้จักเป็นอย่างยิ่งคือ ฐานข้อมูลวารสารโดยเฉพาะระดับนานาชาติ จากนั้นการเลือกที่จะตีพิมพ์ในวารสาร เราจะต้องดูว่าตัวชี้วัดที่เขาใช้ในการคัดเลือกวารสารมีอะไรบ้าง หลายๆท่านอาจจะคุ้นกับ impact factor แต่ยังมีตัวใหม่ๆที่เกิดขึ้นในช่วงหลังๆ และเนื่องจากบทความทางวิชาการนั้นจะถูกนำไปใช้ในการประเมิน จะมีการประเมินในประเทศไทยที่ทำโดย สมศ, สกว, และการประเมินระดับโลก จริงๆการประเมินระดับโลกนั้นมีเยอะ Webometrics ก็เป็นหนึ่งในนั้นที่ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่พึ่งได้รับรางวัลในปีนี้ และสุดท้ายจะพูดเรื่อง Open access ที่ท่านรองอธิการได้พูดไปแล้ว เรื่องของการตีพิมพ์นั้นคงเป็นเหตุผลหลักที่เรามาประชุมกันในวันนี้ เพื่อผลักดันและกระตุ้นให้พวกเรามีการตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารนานาชาติมากขึ้น ในฐานะนักวิชาการ เมื่อเราค้นคว้าศึกษาวิจัยอะไรแล้ว เราก็อยากจะเผยแพร่สิ่งที่เราค้นพบ ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ใหม่ หลักการใหม่ หรือข้อค้นพบใหม่ ให้แก่นักวิชาการด้วยกันหรือประชาชนทั่วไปให้รับทราบ และมันก็เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนที่อยู่สาขาเดียวกันหรือ

ใกล้เคียงกัน สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นทั้งเชิงเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย แต่ถ้าเราอยากให้การถกเถียงกันขยายขอบเขตในวงกว้าง ก็ควรจะตีพิมพ์ในฐานข้อมูลที่เป็นนานาชาติเพราะว่าอันนี้เขาใช้เป็นศูนย์กลาง เผยแพร่ให้คนในที่ต่างๆกันได้รู้โดยเฉพาะในปัจจุบันที่เราเข้าสู่โลกดิจิตอล การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจะยิ่งสะดวกขึ้น อันหนึ่งที่เป็นประโยชน์เฉพาะตัวก็คือ ท่านอาจารย์ นักวิจัย สามารถที่จะใช้บทความวิชาการที่ตีพิมพ์โดยเฉพาะระดับนานาชาตินั้นเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการได้ และเวลามหาวิทยาลัยจะต้องประเมินคุณภาพหรือว่า Ranking ของตัวเอง เขาก็จะใช้บทความที่ตีพิมพ์นั้นเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ แม้กระทั่งการประเมินระดับประเทศอย่างที่ IND ได้จัด Ranking ของประเทศไทย ทางด้านของข้อมูลพื้นฐานหรือ Infrastructure เขาก็ดูผลงานทางวิชาการที่ตีพิมพ์ใน ISI เดิม ซึ่งเดี๋ยวนี้เปลี่ยนเป็น Thomson reuters ก็เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่ประเทศไทยจะได้อันดับดีหรือไม่ก็อยู่ที่คุณภาพของสิ่งที่เราตีพิมพ์ด้วย และทุนบางทุนโดยเฉพาะ สกว. เราจะทุนที่เรียกว่าเป็นทุนเชิงวิชาการหรือทุน basic เช่น ทุน คปก. หรือทุนอาจารย์ใหม่ นักวิจัยใหม่ ในทีมวิจัยพวกนี้เมื่อได้ทุนไปแล้วข้อบังคับของผลลัพธ์คือ ต้องตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติเมื่อทำงานวิจัยนี้เสร็จ อย่างไรก็ตามการตีพิมพ์ระดับชาติก็มีความสำคัญและสกว. ก็ยอมรับในบางประเด็น เช่น งานวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ถ้าเป็นทุน คปก. สามารถที่จะทดแทนบทความที่ตีพิมพ์ในนานาชาติด้วยบทความในวารสารระดับชาติ แต่ต้องมี ๒ เรื่อง เทียบเท่าเป็นหนึ่งเรื่อง ประเด็นถัดไป สิ่งที่เราจะตีพิมพ์นั้นเราจะลงในสิ่งที่เราเรียกว่า academic journal แต่ถ้าถามว่า ความหมายทั่วไปนั้นก็จะหมายถึงสิ่งตีพิมพ์ที่เป็นสม่ำเสมอ และบทความในวารสารพวกนี้จะต้องมี peer review จะเป็นการสะท้อนองค์ความรู้ในด้านสาขาวิชาต่างๆและเป็นเวทีที่จะให้นักวิจัยหรือผู้รู้สามารถที่จะนำเสนอความคิดเห็นของตนเองที่เกิดจากการทำวิจัยที่เกิดจากการวิจารณ์งานวิจัยอื่นๆ และจะครอบคลุมไปทุกสาขาวิชา academic journal ในขณะนี้มีเป็นหมื่นในทั้งโลก ที่เป็นฐานข้อมูลใหญ่ๆมี ๒ ราย คือ Thomson reuters ซึ่งเป็นบริษัทที่ทำ content provider ทั้งหลาย ให้ข้อมูลข่าวสารหรือเป็นฐานข้อมูลวารสารด้วย ซึ่ง Thomson reuters รับช่วงต่อมาจาก ISI (Institute for Scientific Information) และอีกอันคือ Elsevier ซึ่งเป็นเจ้าของฐานข้อมูล Scopus ทั้งสองนี้เป็นฐานข้อมูลที่ใหญ่ สำหรับ Thomson reuters นั้นมีสิ่งที่เราควรจะรู้จักอยู่ ๒ ฐาน คือ Web of science (WOS) และ Journal citation reports (JCR) ฐานข้อมูล Web of Science ชื่ออาจจะเป็นวิทยาศาสตร์ แต่นอกจากจะมีฐานข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ Science citation index ก็จะมีทางด้านสังคมศาสตร์ หรือ Social Sciences Citation Index (SSCI) และมีทางด้าน Art and humanity ด้วย เพียงแต่จำนวนวารสารที่ตีพิมพ์นั้นทางด้านวิทยาศาสตร์จะมีมากที่สุด รองลงมาเป็นสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ตามลำดับ อีกฐานข้อมูลหนึ่งคือ journal citation reports ซึ่งจะมีการจัดอันดับวารสารด้วย ใน Web of Science จะมีข้อมูลวารสารล่าสุด ซึ่งเราเข้าไปดูได้ที่ http://isiknowledge.com/WOS มีวารสารทางวิทยาศาสตร์อยู่ใน Science Citation Index (SCI) Expanded จำนวนประมาณ ๘๖๐๐ กว่าชื่อ ทาง social science น้อยลงมาประมาณครึ่งหนึ่ง เหลือ ๓๑๓๑ ชื่อ และทางด้าน Arts&Humanities มีประมาณ ๑๗๓๕ ชื่อ อันนี้เป็นฐานใหญ่แต่ไม่ใช่ใหญ่ที่สุด เพราะว่า Elsevier ซึ่งสร้างฐาน

scopus จะมีวารสารอยู่ทั้งหมดประมาณ ๑๘๐๐๐ วารสาร ส่วนใหญ่มันจะซ้ำกันแต่ว่า web of science ไม่ถึงกับเป็น subset ของ scopus แต่ว่าส่วนใหญ่ที่อยู่ในนี้แล้วก็จะอยู่ในฐานข้อมูลของ scopus ด้วย แต่เราจำเป็นจะต้องรู้จักคุณภาพของวารสาร การดูคุณภาพของวารสารที่จะตีพิมพ์ก็จะดูจากหลายปัจจัย โดยอันที่หนึ่ง ดูจากกองบรรณาธิการซึ่งจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นผู้รู้ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นศาสตราจารย์ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ถัดมาคือบทความที่ตีพิมพ์จะต้องมีการคัดเลือกและมีการ peer review อย่างเข้มข้น และวารสารนั้นควรจะตีพิมพ์บทความจากหลายๆประเทศหรือหลายๆสถาบัน และต้องออกตีพิมพ์สม่ำเสมอ รูปเล่มจะต้องมีมาตรฐาน เนื้อหาด้านในจะต้องมีองค์ประกอบหลักๆหลายเรื่อง เช่น ตัวเนื้อหาหลักควรจะเป็นนิพนธ์ต้นฉบับหรือ original article โดยเป็นผลงานการวิจัยหรือบทความที่คิดขึ้นมาโดยมีเหตุผล นอกเหนือจากนี้จะมีพวกบทความปริทรรศน์ที่เราเรียกว่าเป็น review article และมีบทวิจารณ์หนังสือ พูดง่ายๆคือ วารสารที่ดี ควรจะมีองค์ประกอบที่ดีครบถ้วน ซึ่งในประกาศของ สกอ. จะบอกไว้ว่าวารสารจะต้องเป็นอย่างไร ในประเทศไทยเราก็มีฐานข้อมูลวารสารไทย (TCI) คือ Thai Citation Index ซึ่งขณะนี้มีวารสารไทย ๖๐๐ กว่ารายชื่อ แต่ว่าไม่ใช่ทั้งหมดที่มีคุณภาพดี เขาจัดเป็นสามกลุ่ม กลุ่มที่ ๑ จะเป็นกลุ่มถูกประเมินว่ามีคุณภาพดีที่สุด กลุ่มรองลงมาคือ ค่อนข้างดีควรจะต้องปรับปรุง กลุ่มที่สามคือ คุณภาพไม่ค่อยดี อาจจะถูกปรับออกถ้าไม่พัฒนา ซึ่งวารสารไทยจะมีทางด้านสังคมฯมากกว่าทางด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์มีสามร้อยกว่ารายชื่อ ทางด้านวิทยาศาสตร์มีสามร้อยรายชื่อ เพราะฉะนั้นข้ออ้างที่มักจะบอกว่าทางสังคมศาสตร์หาที่ตีพิมพ์ยากค่อนข้างจะไม่จริงเสมอไปแล้ว ในระดับโลกจากฐานข้อมูล web of science ก็จะมีวารสารทางด้านสังคมฯไม่ต่ำกว่าสามพันวารสาร เราสามารถจะส่งบทความที่มีคุณภาพไปตีพิมพ์ได้ ในเรื่องของ JCR จะต่างจาก web of science ตรงที่ว่ามีการจัดอันดับด้วยตัวชี้วัดต่างๆ แต่ใน JCR จะแบ่งเป็นสองส่วนคือ ทางด้านวิทยาศาสตร์จะมี ๑๓๖ สาขาวิชา ทางด้านสังคมศาสตร์จะมี ๕๖ สาขาวิชา ซึ่งเข้าไปดูได้ที่ http://isiknowledge.com/JCR ใน JCR จะมีตัวชี้วัดอยู่หลายตัว ตัวชี้วัดที่สำคัญที่เรารู้จักมากที่สุดคือ journal impact factor ซึ่ง impact factor นั้นหมายถึง จำนวนครั้งโดยเฉลี่ยที่บทความของวารสารนั้นได้รับการอ้างอิงหลังจากการตีพิมพ์ไปแล้ว ๒ ปี ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของวารสาร สมมุติว่าเราอยากจะหา impact factor ของปี ๒๐๑๔ เขาจะดูว่าบทความที่ตีพิมพ์ในปีก่อนหน้านี้ คือ ปี ๒๐๑๒ และ ๒๐๑๓ สองปีรวมกันจะถูกอ้างอิงในปีนี้กี่ครั้ง สมมุติตีพิมพ์ปีละ ๕๐ เรื่อง ๒ ปีก็ ๑๐๐ เรื่อง มาปีนี้ ๑๐๐ เรื่องนั้นถูกอ้างอิง ๒๐๐ ครั้ง โดยวารสารหรือบทความอื่นหรือของตัวเอง self-citation รวมๆกันไม่ได้แยกเรื่องหนึ่งเรื่องใด ค่าเฉลี่ยของ impact factor ก็จะเป็น ๒๐๐ หารด้วยจำนวนบทความที่ตีพิมพ์ในรอบสองปีที่แล้ว ก็คือ ๒๐๐/๑๐๐ ดังนั้นค่า impact factor ของวารสารนี้จะเท่ากับ ๒ ถ้าสองนี้ โดยทั่วไปถือว่าดีทีเดียว เพราะวารสารทั่วไปเกินหนึ่งมีไม่ค่อยเยอะ แต่ที่สำคัญมันขึ้นอยู่กับสาขาวิชา สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพนั้นธรรมชาติการอ้างอิงจะสูง ซึ่งดูจากบรรณานุกรมด้านหลัง แต่ละเรื่องจะอ้างอิงบทความอื่นๆเป็นสิบๆบทความ ทำให้ impact factor สูงตาม แต่ถ้าสาขาที่อ้างอิงน้อย เนื่องจากคนอื่นนำข้อมูลของเขาไปใช้ได้น้อย ซึ่งมีหลายเหตุผล บทความอาจจะไม่ค่อยดีก็ไม่มีคนอ้างอิง

หรือบางครั้งบทความนั้นลึกซึ้งมากอ่านยากก็ไม่ค่อยมีคนนำไปใช้อ้าง impact factor ก็จะต่ำด้วย อย่างไรก็ตามต้องดูสาขาประกอบ แต่ impact factor นั้นเขาไม่ได้แยกแยะสาขา สายวิทยาศาสตร์สุขภาพจะมีการอ้างอิงสูง ทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพจะมีการอ้างอิงน้อยลงกว่า ทางวิศวกรรม ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ อ้างอิงน้อยลงไปอีก สังคมศาสตร์ผมก็เข้าใจว่าอ้างอิงไม่สูง ค่า impact factor เรามักจะใช้เป็นข้อมูลในการตัดสิน แต่ถ้าจะคิดแค่บทความเฉพาะเรื่องนั้นทำไม่ได้ เพราะ impact factor เป็นค่าของวารสารและเป็นตัวแทนที่เรานำมาใช้แทนบทความ ถ้าบทความของผมตีพิมพ์ในวารสารที่มี impact factor สูงก็ถือว่าดี แต่ถ้านับการ citation มันจะตรงกับวารสารหรือบทความที่เราเขียนมากกว่า ถึงเราจะใช้ค่า impact factor แต่ค่ามันไม่ได้เป็นตัวสะท้อนที่แท้จริง สมมุติว่าเราตีพิมพ์ในวารสารที่มี impact factor ๒ แต่เรื่องของเราอาจจะถูกอ้างอิงมากกว่าสองครั้ง หรืออาจจะน้อยกว่า แต่เราเอาค่าสองซึ่งเป็นค่าของวารสารซึ่งเกิดจากค่าเฉลี่ยของบทความทั้งหมดที่ตีพิมพ์ในรอบสองปี นอกจากนี้ยังมีอีกสองสามตัวที่ใกล้เคียงกัน Immediacy Index หมายถึงคิดเฉพาะปีที่ตีพิมพ์ สมมุติว่าตีพิมพ์ในปีนี้และนับจำนวนครั้งที่วารสารถูกอ้างอิงในปีนี้เช่นกัน ค่า Immediacy Index จะน้อยกว่า impact factor เพราะคิดช่วงสั้นและบทความที่พึ่งตีพิมพ์ไปมันจะถูกอ้างอิงไม่ทันทีทันใดเหมือนกับบทความที่ตีพิมพ์มาแล้วสักระยะหนึ่ง แต่ถามว่ากี่ปีเหมาะสมที่สุดก็มีการถกเถียงกันอยู่ อย่าง Elsevier เขาใช้สามปี ของ Web of science ใช้สองปี แต่ยังไม่มีใครพิสูจน์ออกมาเป็นทฤษฎีหรือหลักการ แต่ข้อมูลเบื้องต้นพบว่าสามปีอาจจะดีกว่า แต่ส่วนตัวผมคิดว่าถ้าเราคิดหมดมันจะยิ่งดี สมมุติวารสารตีพิมพ์มาสิบปียี่สิบปี ถูกอ้างอิงทั้งหมดกี่ครั้ง เราหารด้วยจำนวนบทความ แล้วเราจะได้ค่าที่แท้จริง แต่ในทางสถิติอาจจะต้องคำนวณเยอะและข้อมูลอาจจะไม่ครบ เขาก็เลยสุ่มเอาช่วงเวลาสองปีมาคิด impact factor สำหรับ Cited Half-life หมายความว่า ถ้าตั้งแต่เริ่มตีพิมพ์วารสารมา ถูกอ้างอิงไปทั้งหมดกี่ครั้ง เขาจะดูว่าครึ่งหนึ่งใช้เวลาอ้างอิงกี่ปี สมมุติวันนี้มีบทความถูกอ้างอิงมาทั้งหมด ๑๐๐ ครั้ง อาจจะตั้งแต่ ๖ ปีที่แล้ว ครึ่งหนึ่งของ ๑๐๐ คือ ๕๐ ครั้ง ในห้าสิบครั้งนี้ มันใช้เวลากี่ปี เพราะฉะนั้นถ้ายิ่งเวลาสั้นก็แปลว่าการอ้างอิงนั้นถี่ ตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นใหม่คือ Eigenfactor ซึ่งคล้ายกับ impact factor ตรงที่ดูจากจำนวนการอ้างอิงแต่ให้น้ำหนักคนที่อ้างด้วยว่าอ้างจากวารสารไหน ถ้าอ้างจากวารสารที่คุณภาพสูง high rank ก็จะมีน้ำหนักการอ้างสูงกว่า ไม่ใช่ ๑:๑ สมมุติถูกอ้างครั้งเดียว แต่วารสารที่อ้างมานั้นเป็นวารสารชั้นดี น้ำหนักจะสูงกว่าหนึ่ง ในขณะที่วารสารที่มีคุณภาพต่ำ ถึงจะอ้างบทความเรา เขาก็ให้น้ำหนักน้อยกว่า ดังนั้นตัวชี้วัดนี้จะเอาคุณภาพของการอ้างเข้าไปรวมด้วย

สำหรับฐานข้อมูลของบริษัท Elsevier นั้น บริษัท Elsevier อาจจะเป็นสำนักพิมพ์ที่เก่าแก่ที่สุดในโลก เนื่องจากบริษัทมีอายุห้าร้อยหรือหกร้อยปี ฐานข้อมูลที่ Elsevier ตีพิมพ์มีหลายตระกูล ที่เรารู้จักกันมากคือ Science Direct และ Scopus ตัวชี้วัดที่ Elsevier ใช้ คือ SCR, SCImago journal rank เกิดขึ้นในปี ๒๐๐๙ โดยศาสตราจารย์ในห้องวิจัย SCImago Research Group จากประเทศสเปน ซึ่งเขาใช้ตัวชี้วัดนี้มาเป็นตัวจัดอันดับวารสารของข้อมูลที่มีการอ้างอิงใน Scopus นอกจากการอ้างอิงแล้วก็มีการจัดอันดับด้วย และแบ่งออกเป็นจตุ

ภาค (quartile) โดยจัดวารสารทั้งหมดออกเป็นสี่กลุ่ม กลุ่มบนสุดอยู่ในจตุภาคที่ ๑ รองลงมาอยู่จตุภาคที่ ๒, ๓, ๔ ตามลำดับ ซึ่งแบ่งเป็นสี่กลุ่มเท่าๆกัน กลุ่มละ ๒๕% นอกจากนั้นยังมีตัวชี้วัดที่น่าจะเป็นประโยชน์แต่คนยังรู้จักน้อย คือ ค่า SNIP ย่อมาจาก Source normalized impact per paper โดย Professor Henk Moed ได้คิดค่าตัวชี้วัดการอ้างอิงขึ้นมาเทียบกับ impact factor แต่ต่างตรงที่เขานับจำนวนบทความที่ตีพิมพ์ในรอบสามปี เพราะฉะนั้นจำนวนบทความที่จะวัดในการอ้างอิงนี้จะเยอะขึ้น เวลาก็จะนานขึ้น เขาเชื่อว่าการนับสามปีย้อนหลังดีกว่าสองปีย้อนหลัง ซึ่งพิสูจน์ได้จากตัวเลข แต่ยังไม่มีการพิสูจน์เป็นทฤษฎีออกมา SNIP ก็คือการวัด impact factor แต่มีการ normalize ข้อดีของ SNIP เมื่อเทียบกับ impact factor คือค่า SNIP จะมีการ normalize ไม่ได้นับค่าการอ้างอิงเท่านั้นแต่ normalize ด้วยค่าเฉลี่ยของแต่ละสาขา สมมุติเราตีพิมพ์ในสาขาสังคมซึ่งมีการอ้างอิงน้อย ตัวที่จะมาช่วย normalize หรือตัวหารมันจะเล็กกว่าตัวหารค่าการอ้างอิงในสาขาที่มีการอ้างอิงกันเยอะ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้ามสาขาได้ง่ายขึ้น ตัวต่อไปคือ h-index จะมีความเกี่ยวข้องกับนักวิจัยด้วย h เป็นชื่อย่อของ Prof. Jorge Hirch ซึ่งเป็นคนคิดค้นตัวชี้วัดนี้ เขาคิดดัชนีตัวนี้ขึ้นมาเพื่อวัดว่านักวิจัยแต่ละคนมีคุณภาพเป็นอย่างไร โดยดูจากจำนวนการอ้างอิงและจำนวนสิ่งตีพิมพ์ ปกติเวลาเราดูว่านักวิจัยคนไหนมีความกระตือรือร้น เรามักจะดูจากจำนวนสิ่งตีพิมพ์ ยิ่งมีมากยิ่งดูดี แต่ค่า h-index จะดูลึกมากกว่านั้น เขาจะดูว่าสิ่งตีพิมพ์ที่นักวิจัยคนนั้นเขียน แต่ละบทความถูกอ้างอิงเป็นจำนวนกี่ครั้ง ดูเป็นรายบทความและวิธีนับค่อนข้างซับซ้อน สมมุติว่านักวิจัยคนหนึ่งมีค่า h-index ๓ หมายความว่า นักวิจัยมีผลงานวิจัยจำนวน ๓ บทความ (จากจำนวนทั้งหมด) ที่ได้รับการอ้างอิง ๓ ครั้งหรือมากกว่า สมมุติถ้าเราเขียนบทความเยอะร้อยบทความแต่ถูกอ้างอิงแค่หนึ่งทุกบทความ h-index ของเราจะเป็นหนึ่งเท่านั้น จะขยับเป็นสองต่อเมื่อมีสองบทความที่ถูกอ้างอิง ๒ ครั้ง การขยับแต่ละลำดับค่อนข้างจะยาก นักวิจัยชั้นแนวหน้าของประเทศไทยนั้น ค่า h-index ขณะนี้อยู่ที่ยี่สิบกว่าเป็นส่วนใหญ่ คนที่ขึ้นสูงสุดเป็นสี่สิบก็มี ในอเมริกานั้น คนที่จะถูกจ้างเป็นศาสตราจารย์ได้ค่า h-index ต้องอยู่ประมาณ ๑๖-๒๐ ขึ้นไป คนที่ได้รางวัลโนเบล h-index จะอยู่ที่ ๕๐-๖๐ ในประเทศไทยยังไม่มีคนได้ h-index ถึงขนาดจะได้รับรางวัลโนเบล ค่า h-index ใช้วัดได้ทั้งนักวิจัย กลุ่มวิจัย สถาบัน วารสาร และ ประเทศ เราสามารถรู้ค่า h-index ของคณะสังคมฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากสิ่งตีพิมพ์ภายใต้ชื่อ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ ส่วนใหญ่ h-index ของนักวิจัยใหม่ๆบ้านเราคือ ๑, ๒, ๓ ก็ถือว่าสวยแล้ว คนที่มีชื่อมีฝีมือก็อยู่ที่ ๑๐ คนที่ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นก็อยู่ที่ ๒๐ ล่าสุดมีสงขลาคนหนึ่งเขาตีพิมพ์เยอะ ปีหนึ่งเขาตีพิมพ์นานาชาติ ๓๐-๔๐ เรื่อง ปีนี้ค่า h-index เขาขึ้นไปที่ ๒๐ แล้วมั้ง

สำหรับฐานข้อมูลวารสารไทยนั้น วารสารในฐานข้อมูล TCI ทางสาขาสังคมศาสตร์นั้นมี ๒๓๓ รายชื่อ ซึ่งสามารถเข้าไปดูได้จากเว็บไซต์ของ TCI คนที่ดูแลฐานข้อมูลนี้อยู่ที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี แต่พัฒนาขึ้นมาโดยการสนับสนุนของ สกว. ซึ่งให้ทุนตั้งแต่เมื่อเกือบสิบปีที่แล้ว วิเคราะห์การอ้างอิงของบทความของวารสารที่คนไทยส่งไปตีพิมพ์แล้วพัฒนาฐานข้อมูลขึ้นมาและมีการคำนวณค่า impact factor ประกาศทุกปีในเดือน

กรกฎาคม ตัว TCI เปรียบเหมือน SCI ของโลก และอาเซียนก็ได้ใช้ตัว TCI เป็นต้นแบบ ทาง สกว. ได้เชิญประเทศสมาชิกในอาเซียนให้ช่วยกันทำฐานข้อมูลของอาเซียน คือ ACI (Asian citation index) และประเทศอื่นที่เขาไม่มี เขาก็มาดูงานที่ประเทศไทย ประเทศไทยทำมาก่อนประเทศอาเซียน แต่สิงคโปร์นั้นเขาไม่สนใจการแข่งขันในระดับอาเซียนเท่าไหร่ เขาแข่งระดับนานาชาติไปแล้ว NUS, National University Singapore ที่สิงคโปร์และ Nanyang Technological University สิงคโปร์ เป็นสองมหาวิทยาลัยในอาเซียนที่ติดอันดับโลกใน Top ๕๐๐ ของ Shanghai Jiao Tong แต่ของประเทศไทยไม่มีมหาวิทยาลัยใดๆที่อยู่ใน Top ๕๐๐ แต่ถ้าระดับเล็กลงมาอย่างเช่นของ Quacquarelli Symonds (QS) จะเริ่มมีมหาวิทยาลัยในอาเซียนเข้าไปติดอันดับบ้าง วารสารของไทยทางสังคมศาสตร์ที่อยู่ในฐานข้อมูล Scopus มีอยู่ประมาณสองสามวารสาร ทางด้านวิทยาศาสตร์มีประมาณ ๓๐ วารสาร เข้าใจว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็มีวารสารทางด้านวิทยาศาสตร์ที่ติดอยู่ Asia pacific population journal, Kasetsart journal และ International Journal of Geoinformatics ก็อยู่ในฐานข้อมูล Scopus และ TCI ก็ได้รับความไว้วางใจจาก Scopus ให้คัดเลือกวารสารไทยที่ดีพอที่จะไปตีพิมพ์ใน Scopus และ Scopus ก็ร่วมมือกับ สกว. จะให้รางวัลแก่วารสารไทยที่มีคุณภาพและได้รับการผลักดันไปสู่ระดับสากลต่อไป นอกจากนี้วารสารทางด้านสังคมศาสตร์จะมีอยู่ในฐานข้อมูลอื่นๆอีก เช่น ERIC, H.W.Wilson, PsycINFO, Social Science Research Network, Web of Knowledge, Ingenta Connect และวารสารที่ สกว. ยอมรับให้นักศึกษาปริญญาเอก คปก. ใช้ตีพิมพ์เพื่อสำเร็จการศึกษาคือ Social Science Citation Index (ISI), Social SciSearch , ERIC, PsycINFO, Sociological Abstracts, Arts & Humanities Search, Linguistics and Language Behavior Abstracts

การจัดอันดับและประเมินคุณภาพงานวิจัย นักวิจัย คณะสาขาวิชา ระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับโลกนั้นเขาจะใช้บทความหรือสิ่งตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเป็นตัวประเมินคุณภาพ ในประเทศมีการประเมิน ๒ ระดับ โดย สมศ. และ สกว., สกอ. ตอนนี้ สมศ. กำลังประเมินรอบที่ ๓ โดยมีตัวชี้วัดใหญ่อยู่ ๑๘ ตัว ซึ่งใช้ประเมินตั้งแต่คุณภาพบัณฑิต คุณภาพผลงานวิจัย คุณภาพการบริการวิชาการ การพัฒนาองค์กร และเอกลักษณ์อัตลักษณ์ ฯลฯ แต่ที่ผมจะพูดถึงคือ สมศ มีตัวชี้วัด ๕ ตัว ที่เกี่ยวกับงานวิจัย ตัวชี้วัดที่ ๓ ใช้วัดผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ถ้าตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติจะได้น้ำหนักสูง ถ้าตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติก็จะลดลงมา หรือเป็น proceeding ไปเผยแพร่ในการประชุม ก็จะลดลงอีก ถ้าน้ำหนักต่ำกว่านั้นก็จะเป็นการตีพิมพ์ในวารสารไทย จากนั้นจะดูว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยไหนมีคุณภาพดี โดยจำนวนของผลงานตีพิมพ์เมื่อเทียบกับจำนวนคนทั้งหมดต้องมีอย่างน้อย ๒๕% ซึ่งจะถูกจัดเป็น Rating ๕ ถ้า ๒๐% จะได้ Rating ๔ ถ้าสำหรับนักศึกษาปริญญาเอก เขาต้องการ ๕๐% ถึงจะได้ Rating ๕ ถ้าเป็นนักศึกษาทุน คปก. จะบังคับให้ตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติอย่างน้อยหนึ่งชิ้น ดังนั้นถ้าบัณฑิต คปก. ปริญญาเอกตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติคนละหนึ่งชิ้น ก็จะได้ ๑๐๐% ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของ สมศ. สำหรับของอาจารย์จะมีตัวชี้วัดด้านการวิจัยอยู่ ๓ ตัว คือผลงานด้านวิจัยและสร้างสรรค์ ซึ่งจะนับงานที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับต่างๆ ถ้าเป็นนานาชาติ

quartile ที่ ๑ และ ๒ จะได้น้ำหนักเป็น ๑ ถ้า quartile ที่ ๓ และ ๔ น้ำหนักจะลดเหลือ ๐.๗๕ และถ้าตีพิมพ์ใน TCI น้ำหนักก็จะลดเหลือ ๐.๕ แต่อาจารย์ไม่ต้อง ๕๐% เหมือนปริญญาเอก เขาบังคับแค่ ๑๐-๒๐% ทางสังคมศาสตร์ถ้ามีอาจารย์จำนวนน้อย ตีพิมพ์บทความนานาชาติได้แค่ ๑๐ เรื่อง ก็ยังจะได้ Rating ๕ ดังนั้นการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติหรือในประเทศก็ตามนั้นจะมีผลต่อการประเมินสาขาหรือภาควิชาหรือแม้กระทั่งมหาวิทยาลัย ส่วนตัวชี้วัดที่ ๖ นี้เป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ ผมจะไม่พูดถึง ส่วนผลงานวิชาการนั้นก็จะนับงาน Review งานศึกษาที่ลงในวารสารด้วย

ในส่วนการประเมินของ สกว. นั้นทำทุกสาขา ในสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ และมีคนสนใจเข้ามาร่วมเยอะ, ประเมินครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๒, ประเมินครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๕๔ ตอนนี้กำลังจะประกาศประเมินครั้งที่ ๓ สายวิทยาศาสตร์เราประเมินระดับสาขาวิชา แล้วมีจำนวนสาขาวิชาหรือเรียกอีกชื่อว่าภาควิชา แต่ผมใช้คำว่าสาขามากกว่าภาควิชาเพราะว่าภาควิชาเป็นโครงสร้างเชิงบริหารแต่สาขาวิชา เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เป็นโครงสร้างเชิงวิชาการ ทางสาขาวิชามีหน่วยงานเข้ามาร่วม ๔๐๐ กว่าหน่วยงาน ๓๐ กว่ามหาวิทยาลัย แต่ทางสายสังคมศาสตร์มีผู้เข้าร่วมแค่ ๒๖ สาขาวิชา และไม่ค่อยแน่ใจว่าเราควรจะทำการประเมินคุณภาพต่อไปหรือไม่ โดยการประเมินของสกว. จะใช้ตัวชี้วัด ๔ ตัว คือ นับจำนวนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติต่ออาจารย์หนึ่งคน แต่การจัด Rating นั้นจะอิงกลุ่ม คนที่อยู่อันดับต้นๆของกลุ่มจะได้ ๕ ค่ากลางก็เป็น ๓ เราไม่ได้อิงเกณฑ์ ตัวชี้วัดที่ ๒ เราดูที่ impact factor ต่อคน ตัวชี้วัดที่ ๓ คือ จำนวนบทความตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติต่อภาควิชาหรือสาขาวิชา ตัวชี้วัดที่ ๔ เป็น impact factor ต่อสาขา แต่ครั้งต่อไป สกว. จะเปลี่ยนจาก impact factor เป็นจำนวน Citation เพราะการอ้างอิงนั้นมันเป็นตัวชี้วัดที่แท้จริงมากกว่า impact factor ซึ่งเป็นค่าตัวแทน ค่าเฉลี่ยของทุกบทความในวารสาร แต่ทางสังคมศาสตร์ สกว. แบ่งออกเป็น ๑๐ สาขา คือ นิติศาสตร์, รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์, บริหารธุรกิจและการจัดการ, นิเทศศาสตร์/สื่อสารมวลชน, เศรษฐศาสตร์, สังคมวิทยา, ศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์/จิตวิทยา, ประชากรศาสตร์, มานุษยวิทยา/โบราณคดี, และสถาปัตยกรรมศาสตร์ เราไม่ได้แบ่งตามคณะหรือภาควิชา ต้องยอมรับว่าการประเมินทางสังคมไม่ค่อยประสบความสำเร็จ แต่ทางวิทยาศาสตร์ สกว.ประสบความสำเร็จมากจนสามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ให้ทุนต่อสถาบันได้ สาขาที่ได้ Rating ๕ ซึ่งมีประมาณ ๔๐ กว่าสาขาวิชา เราจะให้ทุนเขาทั้งก้อนเลย เป็นโครงการ ๓ ปี ๖ ล้านบาท เป็นต้น

ในการประเมินระดับโลก การจัดอันดับมหาวิทยาลัยอันดับโลกที่เป็นที่ยอมรับคือ Shanghai Jiao Tong ซึ่งเขาทำ Academic Ranking of World Universities (ARWU) ถัดมาเป็นของไต้หวัน ซึ่งคนไม่ค่อยรู้จัก คือ Higher Education Evaluation and Accreditation Council of Taiwan (HEEACT) ซึ่งตอนหลังโอนย้ายไปเป็น National Taiwan University Ranking (NTU) ถัดมาคือ Times Higher Education (THE) และ Quacquarelli Symonds (QS) อันสุดท้ายคือ Webometrics สำหรับ Shanghai Jiao Tong นั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ เขาวัดผลงานวิจัยอย่าง

แท้จริงและเข้มข้น แต่ข้อเสียมากๆคือเรื่องของคนที่ได้รับรางวัลโนเบลในมหาวิทยาลัย ศิษย์เก่า หรือจำนวนอาจารย์ที่เคยได้รับรางวัลโนเบล เขาคิดเป็น ๒๐% ของตัวชี้วัด ปรากฏว่าในโลกนี้ มีประเทศที่เคยได้รับรางวัลโนเบลหนึ่งคนขึ้นไปเพียงแค่ ๒๖ ประเทศ จากประมาณ ๒๐๐ ประเทศ เพราะฉะนั้นประเทศไทยก็เลยได้ลำดับที่ ๒๗ ใน ๒๐๐ คือมีศูนย์คน และสหรัฐฯมีเป็นร้อยกว่าคน ตามมาด้วยอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส เพราะฉะนั้นเวลาจัดอันดับของ Shanghai Jiao Tong อันดับ ๑-๑๐ จะอยู่ในสหรัฐอเมริกาประมาณ ๘ แห่ง อีกสองแห่งอยู่ในอังกฤษก็คือ Oxford กับ Cambridge คือมหาวิทยาลัยเก่าๆจะได้เปรียบ ใน Shanghai Jiao Tong จะใช้ตัวชี้วัดอื่นๆอีกคือ จำนวนนักวิจัยที่ได้รับการอ้างอิงสูงใน ๒๑ สาขาวิชา, จำนวนบทความตีพิมพ์ใน Science และ Nature, จำนวนบทความตีพิมพ์ใน Science Citation, Index-expanded และ Social Science Citation Index และผลงานในข้อ ๑-๕ ต่อคณาจารย์ ๑ คน ซึ่งเขาจัดอันดับเป็นระดับรวมหรืออาจจะแบ่งเป็นกลุ่มสาขาด้วย คือ Science & Mathematics, Engineering, Life Science & Agriculture, Medical Science, Social Science เข้าใจว่าในกลุ่ม Social Science นั้น มหาวิทยาลัย Standford อาจจะเป็นที่หนึ่ง สำหรับการจัดอันดับของไต้หวันนั้น ตัวชี้วัดจะยิ่งเข้มข้น เขาวัดจำนวนบทความตีพิมพ์ในรอบ ๑๑ ปี หรือนับจำนวนการอ้างอิงในปีสุดท้าย จะเห็นว่าในการจัดอันดับระดับนานาชาติ จะมีความสนใจในจำนวนการอ้างอิง Citation อย่างมาก หรือจำนวนบทความ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ทรงอิทธิพล น้ำหนักสูง และไต้หวันเขาดู h-index ด้วย และเวลาประเมินสถาบันก็จะดูค่า h-index ของสถาบัน ถ้าประเมินระดับประเทศก็ดู h-index ของประเทศไทย และนอกจากนั้นยังดู highly cited papers ดูจำนวนบทความที่มี impact factor สูง เป็นต้น การประเมินของไต้หวันและของ Shanghai Jiao Tong เข้มข้นจนกระทั่งอันดับ ๑-๕๐๐ ของโลกโดย Shanghai Jiao Tong ไม่มีประเทศไทยติดอันดับเลย แต่ของไต้หวันนั้นมีมหาวิทยาลัยมหิดลติดอยู่อันดับเกือบสุดท้าย ๔๙๐ กว่า เมื่อสองสามปีที่แล้ว ของไต้หวันแบ่งเป็นหกสาขา จะเห็นว่าสังคมศาสตร์จะเป็นหนึ่งในสาขาที่เขาจัดกลุ่ม วิทยาศาสตร์นั้นจะมีเยอะ สำหรับอันดับทางสังคมศาสตร์ ๑-๑๐ จะอยู่ในสหรัฐฯหมด คือ Harvard University ฯลฯ แต่ล่าสุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีออกมาประกาศว่าเขาติดอันดับที่ ๔๐๐ กว่าของ Times Higher Education ซึ่งไม่ใช่จุฬาฯและมหาวิทยาลัยมหิดลเพราะว่าเขาติดผลงานต่ออาจารย์หนึ่งคนเป็นหลัก พระจอมเกล้าธนบุรีฯ มีอาจารย์ประมาณ ๕๐๐ จุฬาฯและมหาวิทยาลัยมหิดลมีอาจารย์ประมาณ ๓๐๐๐ ดังนั้นถ้ามีคนมากแต่ผลงานไม่มากก็จะสู้ไม่ได้ ตอนจัดอันดับแรกๆเคยมีจุฬาฯและมหาวิทยาลัยมหิดลติดอันดับที่ ๓๐๐ กว่า พระจอมเกล้าธนบุรีฯ เคยติดในกลุ่ม ๓๐๑-๓๕๐ ตัวชี้วัดที่เขาใช้วัดนั้นมีตั้งแต่เรื่อง Teaching การสอน, ชื่อเสียงด้านการวิจัย, มีการอ้างอิงบทความ, มีรายได้จากการวิจัยที่ได้จากอุตสาหกรรมและมีความเป็นนานาชาติ อันดับ Times Higher Education จัดทำโดย Times magazine มีกลุ่มสาขาที่เขาประเมินคือ Arts & Humanities, Engineering & Technology, Clinical, Pre-clinical & Health, Life Sciences, Physical Sciences, Social Sciences กลุ่มสาขา Social Sciences นั้นอันดับหนึ่งโดย Times Higher Education เป็น Stanford University การจัดอันดับอีกอันคือ QS ซึ่งจะมีการประเมินที่หลวมกว่าคือ มีตัวชี้วัด การวิจัย การสอน

การจ้างงานของนายจ้าง เรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก ความเป็นนานาชาติ และนวัตกรรม แบ่งเป็นกลุ่มสาขาคล้ายๆกันแต่ทางสังคมศาสตร์จะแบ่งได้อีกเป็น ๘ สาขา คือ Sociology, Politics & International Studies, Law, Economics & Econometrics, Accounting & Finance, Communication & Media Studies, Education, Statistics & Operation Research สุดท้ายคือการจัดอันดับ Webometrics ซึ่งประเมินอันดับมหาวิทยาลัยโดยการดูจากเว็บไซต์เป็นหลัก ก็คือคุณภาพของเว็บไซต์ การเข้าถึง การปรากฏชื่อหรือข้อมูลบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และวัดจากจำนวน Link จากเว็บไซต์ภายนอกทั่วโลกที่ทำ Link มายังเว็บเพจ และตัวชี้วัดมี ๔ ตัว ที่ท่านรองอธิการบดีพูดไปแล้ว ผลการจัดอันดับตอนนี้อันดับหนึ่งในประเทศไทยเป็นของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่อันดับนี้เปลี่ยนทุกปี ทั้งหมดทั่วโลกมีประมาณสามหมื่นกว่าเว็บไซต์ ในขณะนี้โลกกำลังจะเปลี่ยนจากวารสารที่ตีพิมพ์จาก hard copy เป็น Open access คือข้อมูลอยู่บนอินเตอร์เน็ต เข้าถึงได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ผลักภาระไปสู่ผู้เขียน ซึ่งสถาบันหรือแหล่งทุนอาจจะเป็นคนจ่ายแทน ซึ่ง สกว. ต้องเตรียมเงินนอกจากจะให้ทุนแล้วยังต้องให้ค่าตีพิมพ์ด้วย แต่การ Open access นั้นจะมีข้อเสียคือ มีวารสารที่ไม่ได้มาตรฐานเยอะขึ้นโดยเผยแพร่หาเงินอย่างเดียว ผมขอจบเพียงแค่นี้ และหวังว่าพวกเราจะทำวิจัยเพื่อตีพิมพ์กันมากขึ้น

การเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ

โดย รองศาสตราจารย์ .ดร. ชาย โพธิสิตา

วารสารที่ผมทำเมื่อสี่ห้าปีที่ผ่านมา ชื่อ Journal of Population and Social Research ซึ่งไม่ได้อยู่ในฐานข้อมูลใดๆทั้งสิ้น แต่ช่วงที่อาจารย์ณรงค์ฤทธิ์ ทำ TCI ผมก็ส่งเข้าไปดู ปรากฏว่าติดอยู่ในรายชื่อกลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่อาจารย์วุฒิพงศ์บอกว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งมีวารสารอยู่ ๑๗ ชื่อ และมีวารสารภาษาอังกฤษอยู่เพียง ๓ ชื่อในจำนวนทั้งหมด ๑๗ ชื่อ หนึ่งในนั้นคือ Journal of Population and Social Studies (JPSS) จนกระทั่งเมื่อฉบับล่าสุดเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๗ ได้ตีพิมพ์เป็นกระดาษ แต่พอเปลี่ยนจากผมวางมือและมีทีมใหม่เข้ามา ก็ได้กลายเป็นวารสารที่วางแผนว่าจะตีพิมพ์ทุกบทความที่ได้รับการตอบรับบนเว็บไซด์แทน

ในฐานะบรรณาธิการผมได้คิดสิ่งที่จำเป็นสำหรับการตีพิมพ์ไว้ เรียกว่า Ten Commandments ซึ่งผมได้ทำไว้เป็นแนวทางสำหรับ reviewer หรือผู้อ่านทบทวนวรรณกรรมของบทความให้แก่วารสาร ซึ่งท่านจะใช้เป็นแนวทางก็ได้ หรือท่านจะวิจารณ์ตามที่ท่านเห็นสมควรก็ได้ โดยแนวทางอันแรกคือว่า บทความที่จะตีพิมพ์ได้ต้องเป็นงานนิพนธ์ต้นฉบับ เป็นงานที่ไม่ได้ลอกของใครมาหรือไม่ได้ลอกงานที่ตีพิมพ์แล้วของตัวเองมาทั้งหมด จากประสบการณ์ของผม ผมเจองานที่เอางานของตัวเองที่ตีพิมพ์ในแหล่งอื่นในภาษาไทยแล้วมาถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษแล้วส่งมาขอตีพิมพ์ที่วารสารเรา ในฐานะบรรณาธิการซึ่งต้องตรวจสอบการอ้างอิงในงานของเขาเมื่อตามไปดูก็พบว่าเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกันทั้งหมด เราจึงไม่สามารถตีพิมพ์งานนั้นได้ บางเรื่องตีพิมพ์ต่างประเทศแล้วก็ส่งมาขอตีพิมพ์กับเราอีก เราไม่สามารถตีพิมพ์งานเก่านั้นได้ ถ้าใช้ข้อมูลชุดเดียวกันกับที่เคยตีพิมพ์มาแล้ว แต่ว่าถามคำถามใหม่ เสนอประเด็นใหม่ และพยายามจะตอบเรื่องใหม่ อย่างนี้ยังพอสามารถตีพิมพ์ได้ อันที่สองคือ ต้องเขียนคำถามที่อยากจะตอบในบทความนั้นให้ชัดเจน ต้องบอกวัตถุประสงค์ของบทความให้ชัดเจน ไม่จำเป็นต้องเป็นคำถามที่เขียนอยู่ในโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาเสนอมาแต่เขียนให้มีศิลปะมากกว่านั้นก็ได้ จะซ่อนเร้นไว้ตรงไหนก็ได้ แต่ต้องให้รู้ว่านี่คือคำถามซึ่งอาจเขียนไว้ในบทเกริ่นนำ Introduction อันที่สามจะต้องมีการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งจะเป็นการบอกผู้อ่านถึงความรู้พื้นฐานของประเด็นที่บทความกล่าวถึงและเป็นการบอกบรรณาธิการว่าผู้เขียนไม่ได้ล้าหลังและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เขียนจริงๆ แล้วคุณจะตอบหรือจะแย้งอะไร ซึ่งทางด้านมนุษยศาสตร์จะเป็นแบบนี้หรือแม้กระทั่งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็เช่นเดียวกัน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนต้องการจะนำเสนอทฤษฎีใหม่ ก็ต้องกล่าวอ้างถึงทฤษฎีก่อนหน้าด้วย โดยที่เราจะต้องทบทวนวรรณกรรมเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องและสำคัญ ไม่ใช่กล่าวอ้างแค่ข้อความที่เขาพูดถึงแต่ต้องสรุปใจความสำคัญออกมาได้และมีข้อวิจารณ์อย่างไร อันที่สี่ หากมีการใช้ทฤษฎี เช่น จะใช้ทฤษฎี functionalism จะต้องบอกด้วยว่า ทฤษฎีนั้นคืออะไร สาระสำคัญเป็นอย่างไร ต้องกล่าวถึงให้ชัดเจน มิเช่นนั้นจะทำ

ให้บทความไม่ชัดเจน อันที่ห้าต้องบอกวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลให้ชัดเจน หรือหากเป็นการทบทวนวรรณกรรม ก็ต้องบอกให้ชัดเจนว่าทบทวนมาจากเอกสารใด วิธีการเลือกเอกสารทำอย่างไร ต้องบอกกระบวนการได้มาของข้อมูลให้ชัดเจน มีบทความที่ส่งมาขอตีพิมพ์จำนวนไม่น้อยที่ต้องใช้ข้อมูลหรือเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วนใหญ่บทความพวกนี้จะถูกปฏิเสธการตีพิมพ์ เนื่องจากมีข้อด้อยทางด้านเทคโนโลยีและมีข้อด้อยหลายๆเรื่อง เพราะผู้เขียนมักเขียนว่า การเขียนบทความเรื่องนี้ผู้เขียนใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเท่านั้น แต่ไม่ได้บอกวิธีการได้มาของข้อมูล มีบทความบางบทความอ้างว่าได้ใช้เวลาเก็บข้อมูลอยู่ในชุมชนพื้นที่เป็นเวลา ๘ เดือน แต่ไม่มีข้อมูลอะไรเกี่ยวกับชุมชนแม้แต่นิดเดียว บทความแบบนี้จะถูกร้องขอให้ผู้เขียนเติมรายละเอียดดังกล่าวมาก่อนถึงจะส่งบทความให้ผู้ทบทวนวรรณกรรมอ่าน แต่ส่วนใหญ่ผู้เขียนก็จะหายไปไม่ส่งข้อมูลหรือตัดสินใจส่งไปตีพิมพ์ที่อื่นแทน และถ้ายิ่งใช้ข้อมูลเชิงปริมาณก็จะยิ่งถูกตั้งคำถามถึงวิธีการสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การให้รายะเอียดและเปรียบเทียบวิธีการสุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังต้องมีการวิจารณ์งานของตนเองบ้าง แต่ไม่ควรวิจารณ์ว่างานของตนเองใช้ไม่ได้สำหรับข้อที่หก ปัจจุบันนี้การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง แบบกราฟ เป็นวิธีการนำเสนอที่เป็นที่ยอมรับในการตีพิมพ์และสื่อความหมายได้ดี แต่จะต้องทำให้ชัดเจน อ่านง่าย ได้ใจความที่ต้องการสื่อ ซึ่งบรรณาธิการมักจะปวดหัวมากกับเรื่องการสื่อข้อมูลทางด้านคุณภาพออกมาเป็นรูปแบบของกราฟหรือตาราง และบางครั้งบรรณาธิการจะต้องบอกให้ผู้เขียนเปลี่ยนตารางหรือจัดตารางใหม่ สิ่งเหล่านี้มักจะเกิดกับผู้เขียนมือใหม่หรือผู้เขียนที่มีพื้นฐานการเขียนมาจากทางด้านเชิงคุณภาพแล้วต้องการนำเสนอข้อมูลตัวเลขออกมาในรูปแบบตาราง ส่วนข้อที่ ๗ คือ การสรุปเนื้อหาจากตาราง ผมใช้ภาษาอังกฤษว่า Say what your findings mean, not what you would like them to mean อย่าลากตารางหรือข้อมูลมาหาตัวเอง ต้องให้ข้อมูลพูดเอง และอย่าไปอ่านตาราง เช่น a มากกว่า b หรือ มี a ๕% ซึ่งคนอ่านเขารู้ได้จากข้อมูลอยู่แล้ว แต่ควรจะบอกว่าโดยรวมแล้วตารางนี้หรือรูปภาพนี้สื่อถึงอะไร แล้วค่อยเสริมด้วยข้อมูลตัวเลขบางอัน ตลอดจนการสรุปเรื่องของบทความนั้น ควรจะสรุปบทความให้อิงอยู่กับข้อมูล มีหลักฐานสนับสนุน ไม่ควรก้าวเลยข้อมูลแล้วไปสรุปด้วยความคิดของตนเอง หรือสรุปออกไปไกลเกินกว่าข้อมูล ข้อที่เก้าเป็นเรื่องของการเขียนแต่เน้นประเด็นเรื่องการจัดเรียงความคิดและการจัดทำโครงสร้างของสิ่งที่เราต้องการแสดงออกมา โครงสร้างการเขียนบทความทางวิชาการนั้นไม่ยาก เพราะส่วนใหญ่มีแบบแผนอยู่แล้ว เช่น เริ่มต้นด้วยบทนำ ตามด้วยวิธีการ การอภิปราย และสรุปผล แต่บางคนยังทำไม่เป็น เช่น อยากจะบอกคำถามของงานวิจัยแต่ไปเสนอไว้ตอนที่กำลังจะแสดงข้อมูลซึ่งถือว่าช้าไป และถ้าจะตีพิมพ์ผลงานทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็จะต้องเขียนให้เป็น เขียนให้ได้ประสิทธิผล เช่น การจะแสดงความคิดในย่อหน้าหนึ่งๆนั้น มีวิธีการเขียนได้หลายแบบ แต่เราจะต้องเลือกวิธีที่เราคิดว่าจะได้ประสิทธิผลที่สุด และถ้าเขียนบทความตีพิมพ์ภาษาอังกฤษจะต้องเขียนให้เข้าเกณฑ์ คือ publishable standard จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้คือสิ่งที่บรรณาธิการจะดูมากที่สุดเมื่อมีผู้ส่งผลงานมาตีพิมพ์

เวลาส่งบทความไปตีพิมพ์ บรรณาธิการเขาจะทำการอ่านก่อนว่าบทความนี้เกี่ยวข้องกับวารสารหรือไม่ ดีพอที่จะส่งให้ผู้ทบทวนวรรณกรรมอ่านหรือยัง ถ้าไม่ดีอาจจะปฏิเสธการตีพิมพ์ไปหรือส่งกลับไปให้ผู้เขียนแก้ไขก่อนหากยังไม่ดีพอ หลังจากนั้นจะส่งไปให้ผู้ทบทวนวรรณกรรม สิ่งที่ผู้ทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ต้องการจะรู้ก็จะคล้ายๆกับสิ่งที่บรรณาธิการอยากจะรู้ คำถามกับวัตถุประสงค์ของงานหรือบทความชัดเจนหรือไม่ และสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะตอบในงานวิจัยนั้นน่าสนใจพอหรือไม่หรือล้าสมัยไปแล้ว เว้นแต่ว่าผู้เขียนจะมีคำถามใหม่ๆในประเด็นนั้น ยกตัวอย่างวารสารทางด้านประชากร ถ้าใครส่งเรื่องภาวะเจริญพันธุ์ (Fertility) มาแต่ไม่น่าสนใจมากพอสมควร ผมจะบอกว่าประเด็นเรื่องนี้มีได้รับความสนใจน้อยแม้จะเป็นประเด็นอยู่ก็ตาม เว้นแต่ว่าคุณจะถามคำถามใหม่ๆ ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสหรือประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคมได้ยิ่งดี และผู้ทบทวนวรรณกรรมอยากจะรู้ว่าเรื่องราวหรือบทความที่จะตีพิมพ์นี้เป็นนิพนธ์ต้นฉบับหรือไม่ ผู้ทบทวนวรรณกรรมจะตรวจสอบด้วยว่าผู้เขียนอ้างอิงถึงใครบ้าง อ้างอิงผิดเจตนารมณ์ของผู้ถูกอ้างอิงหรือไม่ ซึ่งผู้ทบทวนวรรณกรรมหลายๆท่านเป็นคนละเอียดมาก และบรรณาธิการยิ่งต้องละเอียด บทสรุปของบทความก็เป็นสิ่งที่ผู้ทบทวนวรรณกรรมให้ความสนใจว่าผู้เขียนมีข้อมูลสนับสนุนเพียงพอหรือไม่ที่จะสรุปแบบนั้น การสรุปทางวิชาการนั้นไม่ว่าจะด้านสังคมศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ไม่สามารถสรุปแบบระบุเจาะจงหรือฟันธงได้ จะสรุปได้แบบเป็นกลางๆเท่านั้น จากหลักฐานที่มีแสดงถึงสิ่งนั้นๆ ดูเหมือนจะชี้ได้ว่าอย่างไร ในทางด้านสังคมศาสตร์จะไม่มีหลักฐานหรือข้อมูลอะไรที่สามารถสรุปออกมาได้แบบเจาะจงจริงๆ เรื่องพฤติกรรมของคนไม่มีทางสรุปทางใดทางหนึ่งได้หนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ นอกจากนั้นแล้วผู้ทบทวนวรรณกรรมจะดูว่าการนำเสนอของบทความดีไหม อ่านง่ายหรือไม่ การเรียบเรียงโครงสร้างของบทความดีหรือไม่ ภาษาเขียนดีหรือไม่ มีการอ่านทฤษฎีผิดหรือตัวเลขผิดหรือไม่ และมีหลักจริยธรรมหรือผ่านการประเมินทางจริยธรรมหรือยัง และบางครั้งบรรณาธิการอาจจะถามผู้ทบทวนวรรณกรรมว่าบทความนี้ควรได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ ผู้ทบทวนวรรณกรรมบางท่านอาจจะบอกว่า ถ้าเขาเป็นบรรณาธิการเขาจะไม่ตีพิมพ์บทความนี้ หรือบางท่านอาจจะบอกว่าบทความนี้อยู่ในวิสัยที่พอจะตีพิมพ์ได้ถ้าแก้ไขบางส่วน

ในการตีพิมพ์นั้น คล้ายๆกับที่ท่านอาจารย์วุฒิพงศ์พูดคือ หากต้องการตีพิมพ์บทความ ให้เลือกไว้ก่อนว่าจะตีพิมพ์บทความที่ไหน วารสารอะไร ผมเรียกว่าเลือกเป้า หลังจากนั้นจึงเลือกโจทย์ เราจะตีพิมพ์เรื่องอะไรในบรรดาข้อมูลที่เรามีมาเขียนเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารที่เราตั้งเป้าไว้นั้น บทความนั้นมีประเด็นที่อยู่ในความสนใจหรือไม่ หรือเป็นเรื่องที่ควรจะรู้ และพยายามอย่าเขียนบทความเพื่อจะตอบคำถามง่ายๆเช่นว่า ใคร อะไร ที่ไหน คำถามประเภท ทำไม อย่างไร มันจะมีความน่าสนใจมากกว่า คนที่เขียนบทความแล้วได้ตีพิมพ์เยอะคือคนที่อ่านเยอะ คนที่ไม่ค่อยอ่านเวลาเขียนบทความไปตีพิมพ์จะเขียนไม่ค่อยถูกรูปแบบของวารสาร เราควรจะหาบทความที่ดีๆมาอ่านบ้าง ดูรูปแบบการเขียนของเขา หรือแม้กระทั่งดูคนเขียนด้วย ผมมีนักเขียนที่ชื่นชอบอยู่หลายชื่อ ถ้าเจอคนนี้เขียนเมื่อไหร่ก็จะต้องอ่านให้ได้

สิ่งที่บรรณาธิการถือว่าเป็นฝันร้ายอีกอย่างหนึ่งคือ เอกสารอ้างอิง วารสารทุกวารสารจะมีรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงเฉพาะตน อย่างเช่น ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ Vancouver style เป็นหลักซึ่งใช้ตัวเลขบอกตามลำดับ แต่ทางสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์นั้นมีวิธีการหลายแบบ สิ่งที่วารสารของผมทำและกำหนดไว้ในเว็บไซต์เพื่อให้ผู้เขียนเข้าไปดูได้เป็นแนวทางนั้น เราใช้ APA (american psychological association) เขาจะมีรูปแบบของเขาอยู่ ซึ่งถูกใช้งานเป็นที่แพร่หลาย ความยากอยู่ที่การเขียนซึ่งมีรายละเอียดเยอะมาก นอกจากนั้นการอ้างอิงในเนื้อหาบทความก็มีรูปแบบการเขียนที่เฉพาะขึ้นอยู่กับวารสารและต้องทำให้ถูกรูปแบบของวารสารที่เราจะตีพิมพ์

นอกจากนั้น เมื่อเขียนบทความเสร็จแล้วอย่าพึ่งรีบส่งบรรณาธิการทันที ควรจะพักไว้หนึ่งคืน เพราะอาจจะมีบางอย่างที่ยังไม่ได้รับการกลั่นกรองออกมาดีพอ นอนคิดสักวันสองวันแล้วมาเติมใหม่ จะได้บทความที่ดีขึ้น ผมขอแนะนำหนังสือสองเล่ม เป็นหนังสือที่อ่านง่ายและมีประโยชน์และช่วยในการเขียนบทความเพื่อการตีพิมพ์

- Peat, J., Elliot, E., Baur, L. & Keena, V. ๒๐๐๔. Scientific Writing: Easy when you know how. London: BMJ Books.
- Wagner, E., Godlee, F. & Jefferson, T. ๒๐๐๒. How to Survive Peer Review. London: BMJ Books.

การส่งเสริมการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โดย คุณธรรมนูญ น่วมอนงค์

มาดูของคณะสังคมฯ ๘ บทความ จากรายละเอียดผมยังไม่เห็นบทความไหนเบิกค่าตอบแทนผลงานการตีพิมพ์ ซึ่งสามารถไปดาวน์โหลดแบบฟอร์มขอรับการตอบแทนค่าตีพิมพ์ ๑๒๐๐๐ บาท ได้จากหน้าเว็บของศูนย์ฯ ผลงานตีพิมพ์ใน Scopus ปี ๒๐๑๒ จากอาจารย์ทั้งหมด ๒๒๐๐ คน มีเพียงแค่ ๔๗๘ คน จาก ๒๒๐๐ คน ซึ่งบางคนอาจจะมี ๓๐ กว่าผลงาน บางคนอาจจะมี ๑ หรือ ๒ เฉลี่ยกันไป จึงได้ตัวเลขออกมา ๒% สำหรับสายสังคมศาสตร์ สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๕๕% สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ ๔๓%

ถ้าเทียบกับมหาวิทยาลัยมหิดลที่เขามีงบภายในถึง ๒๑๙ ล้าน แต่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่เคยสนับสนุนอะไรเลยในปี ๒๕๕๕ ก็มีแค่ ๕๓ ล้านบาท ส่วนมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้น งบภายนอกของเขามีไม่เยอะ แต่เขาสนับสนุนภายในโดยมีงบ ๒๗๔ ล้านบาท โดยที่เขาลงไปที่ศูนย์ความเป็นเลิศ ๗๓ ล้านบาท ใช้งบแผ่นดิน กลุ่มวิจัย ๒๖ กลุ่ม ตรงนี้เขาพยายามที่จะแซงเราโดยเขาเขียนไว้หน้าเว็บไซต์ของเขาว่าภายในปี ๒๕๕๘ เขาจะเป็นที่สามของประเทศ ฉะนั้นเราก็ต้องหนีมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรฯก็มีงบประมาณโดยตรงจากสำนักงบเช่นกัน และเขาก็ทำโครงการได้เยอะแยะมากมาย สำหรับ QS ranking นั้น มหาวิทยาลัยมหิดลเขาเป็นอันดับหนึ่งของประเทศและในปี ๒๕๕๓ เขาอยู่อันดับ ๔๒ ของเอเชีย ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็อยู่ที่ ๔๘ เขาเป็นอันดับสองของประเทศ ส่วนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อันดับที่ ๓ ของประเทศและเป็นอันดับที่ ๙๘ ของเอเชีย ตามมาด้วยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) และตามมาด้วยมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับ Time Higher Education นั้น มหาวิทยาลัยที่ทำได้ดีที่สุดคือ มจธ. ซึ่งเขาทำเรื่อง Citation ได้ดีที่สุด เขาทำได้ประมาณ ๗๐% มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทำได้แค่ครึ่งหนึ่งของ มจธ. มหาวิทยาลัยมหิดลก็ได้แค่ครึ่งของ มจธ. อีกเรื่องที่เขาทำได้ดีคือ รายได้จากอุตสาหกรรม เขาไปร่วมทุนหาหุ้นส่วนกับอุตสาหกรรม ส่วนของการเรียนการสอนของเขาไม่ค่อยเท่าไหร่ มหิดลและจุฬาฯก็ยังคงแข็งแรง การทำวิจัยที่นับใน ISI และ Scopus ก็ยังเป็นของมหิดลและจุฬาฯที่ดีกว่า สำหรับเรื่องของนักศึกษาต่างชาติ Inter outlook อาจารย์ต่างชาติจากอาจารย์ทั้งหมด จริงๆของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่นั้นทำได้ดีพอสมควรแล้ว ดังนั้นคะแนนรวมทั้งหมดในปี ๒๐๑๓ มจธ. จึงมีคะแนนนำมหิดลฯและจุฬาฯอยู่นิดหน่อย สำหรับ Webometric จะดูเรื่องขององค์ประกอบ เรื่องของเว็บไซต์ เรื่องของเอกสารในเว็บไซต์ต่างๆ ปัจจุบันต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็แซงจุฬาฯขึ้นไปแล้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นที่หนึ่ง สำหรับ Scopus ๑๐๐๐ เรื่องต่อปี เราก็ยังตีพิมพ์เพิ่มขึ้น ๑๐% แต่อันนี้เป็นข้อมูลเก่าเมื่อเดือนพฤศจิกายน

การประกาศระดับยอดเยี่ยมของ สกว. นั้น ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ติดอันอับอยู่ ๔ สาขาวิชาซึ่งเป็นทางฝั่งวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งหมดเลย เพราะเขาดูกันที่คุณภาพของผลงานตีพิมพ์เป็นหลัก ก็จะมีเรื่องของ Materials Technology และ Mining Engineering ในภาควิชาฟิสิกส์และวัสดุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ อันนี้คือได้คะแนน ๕ อันดับของ สกว. ที่ประเมินมา และอีกกลุ่มหนึ่งของคณะพยาบาลศาสตร์ กลุ่มต่อไปเป็นของทางแพทย์ศาสตร์ สูตินรีเวช และภาควิชาคณิตศาสตร์ก็เป็นระดับ ๕ ยอดเยี่ยม เช่นกัน ส่วนผลงานตีพิมพ์ในฐาน Scopus ปีที่แล้ว ชื่อที่หนึ่งคือ อาจารย์สมชาย อยู่ทางฟิสิกส์ ๒๖ ผลงานตีพิมพ์ อาจารย์ ธิติพันธุ์ ก็ภรรยา ๒๕ ผลงานตีพิมพ์ อาจารย์สุคนธ์ก็อยู่ทางคณะวิทย์ฯ เช่นกัน ๑๗ ผลงานตีพิมพ์ มีทางแพทย์แทรกขึ้นมานิดหนึ่งคือ อาจารย์ธีระ ทองสม ทางสูติฯ ๑๕ ผลงานตีพิมพ์ ถัดมาคืออาจารย์กมลพรรณ ก็ฟิสิกส์เช่นกัน อาจารย์สุกานดา เช่นกัน แทรกเข้ามาอีกนิดหนึ่งคือ อาจารย์นิพนธ์ ทางแพทย์ฯ โรคหัวใจ ๑๔ ผลงาน และอาจารย์สายสมร ทางชีวะ คณะวิทย์ฯ ถ้าจำแนกตามสาขาวิชาแบบคร่าวๆ ซึ่งไม่ค่อยสะท้อนความจริงเท่าไหร่ เพราะยังไม่ได้ดูคณะ หรือภาควิชาที่แท้จริง คือทางแพทย์ฯจะมีเยอะ ทางสังคมฯมี ๓๓ ผลงาน ทางศิลปะและมนุษยฯ ๙ ผลงาน และมีบริหารธุรกิจแทรกเข้ามา

สำหรับการ Citation ที่ผลักดันงานวิจัย ในปี ๒๐๑๓ สามอันดับแรกคือ ๑. อาจารย์หมอสุวัตน์ ผอ. สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ ท่านเขียนผลงานตีพิมพ์เมื่อปี ๒๐๑๑ ใน New England journal of medicine เรื่องเกี่ยวกับ HIV ในปีที่แล้วท่านถูกอ้างอิงทั้งหมด ๓๗๖ ครั้ง ถือว่าเป็นผลงานตีพิมพ์ที่มีคุณภาพดีมากๆ อีกท่านหนึ่งคืออาจารย์หมอสุวิตา เขียนในปี ๒๐๐๙ ใน New England journal of medicine เช่นกัน ในปีที่แล้วท่านถูกอ้างอิง ๓๕๐ ครั้ง อีกท่านหนึ่งก็คืออาจารย์หมอเหมือนกัน ในปี ๒๐๑๓ ท่านถูกอ้างอิง ๑๒๔ ครั้ง ยิ่งถูกอ้างอิงมาก ก็จะยิ่งเพิ่มความเข้มแข็งในกับมหาวิทยาลัย

ถ้าดูในสัดส่วนงบประมาณแยกตามส่วนงาน ทางคณะแพทยศาสตร์จะมีงบประมาณเยอะพอสมควร เกือบ ๑๐๐ ล้านบาท วิศวกรรมศาสตร์ซึ่งมีเรื่องของพลังงาน เรื่องเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวกับกระทรวงพลังงาน ทั้งหลายก็จะได้รับงบประมาณเยอะ ตามมาด้วยคณะเกษตรฯ คณะวิทยฯ สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะสังคมฯก็มีพอสมควร ๓๐-๔๐ ล้านบาท

ส่วนจำนวนนักวิจัยรุ่นใหม่นั้นจะผูกติดกับผลงานตีพิมพ์ ถ้ามีหลักฐานว่าได้ส่งตีพิมพ์หรือพยายามที่จะส่งตีพิมพ์ก็จะได้เงินงวดสุดท้าย นโยบายคือให้ทุนนักวิจัยรุ่นใหม่ทุกคน ใครส่งเข้ามาขอก็ให้ ไม่ติดเงื่อนไขว่าค้างส่งงานเก่าก็จะให้หมด ขอเพียงเงื่อนไขเดียวคือสัญญาว่าจะส่งตีพิมพ์ผลงานในฐานข้อมูล สำหรับ ๕๐ ล้านบาทที่เป็นงบประมาณตั้งต้นของปีที่แล้ว เป็นนโยบายที่มหาวิทยาลัยเพิ่มเข้ามาเมื่อกลางปีที่แล้ว ซึ่งเห็นว่ามหิดลฯ, ม.ขอนแก่น, ม.เกษตรฯ เขามีงบภายในค่อนข้างเยอะและพยายามจะแซงเชียงใหม่ ดังนั้นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงให้เงินไปในกลุ่มที่เขามีความสามารถในการผลิตผลงานตีพิมพ์อยู่แล้วสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มของมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ๖ กลุ่ม และกลุ่มที่เป็นศูนย์ความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาตินั้นเกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖

ฉะนั้นกลุ่มพวกนี้เขาสามารถผลิตผลงานตีพิมพ์ได้อยู่แล้ว เช่น กลุ่มของ Materials Science ซึ่งเพิ่มงบประมาณเข้าไป ๑๐ ล้านบาท เขาก็สามารถผลิตผลงานตีพิมพ์ได้เฉลี่ยก็ประมาณ ๑๔๐๐๐๐ กว่าบาท ต่อ ๑ ผลงานตีพิมพ์ ถือว่าค่อนข้างถูกเพราะว่า สกว. ประเมินไว้ว่า ผลงานที่ลงตีพิมพ์ในฐานข้อมูลนั้น เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๒๐๐๐๐๐ กว่าบาท อีกกลุ่มหนึ่งคือ ศูนย์ความเป็นเลิศทั้งหลาย ในสายสังคมและมนุษยฯ ก็จะมีกลุ่มชาติพันธุ์ ก็ได้ตั้งงบประมาณสนับสนุนเข้าไป และกลุ่มที่ผลิตผลงานตีพิมพ์ได้เยอะคือ ศูนย์เศรษฐมิติ ของอาจารย์สมศักดิ์ ปีที่แล้วตั้งงบประมาณไว้ที่ห้าแสนบาท แต่ท่านก็ผลิตมา ๒๘ เรื่องแล้ว ปีนี้ก็เลยต้องสนับสนุนเพิ่มเข้าไป และมหาวิทยาลัยก็มีค่าตอบแทนการตีพิมพ์ผลงานที่อยู่ในฐานข้อมูล Scopus หรือ ISI และมหาวิทยาลัยก็ทำร่วมกับคณะคือ มหาวิทยาลัยออกงบประมาณครึ่งหนึ่ง ประมาณปีละ ๒๑๐๐๐๐ กว่าบาท ระยะยาวที่สุด ๕ ปี สำหรับปริญญาตรีไปปริญญาเอก ถ้าปริญญาโทไปปริญญาเอกก็ไม่เกิน ๓ ปี ในส่วนของคณะ ถ้าคณะยอมตกลงว่าจะออกอีกครึ่งหนึ่งก็ปีละสองแสน นักศึกษาคนนั้นก็จะได้ไปสี่แสนและสามารถไปทำวิจัยต่างประเทศสักระยะหนึ่งก็ได้ เหมือนทุน คปก. ซึ่งสำหรับปี ๒๕๕๖ ก็ได้สนับสนุนไปครบ ๕๐ ทุนแล้ว และในปี ๒๕๕๗ จะมีอีก ๒๐ ทุน จะเป็นทุนของคณะ ๑๖ ทุน และอีก ๔ ทุนก็เป็นการเปิดแข่งขันกันตามคะแนน

อีกอันหนึ่งคือ คลินิกเขียนบทความภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ถ้านักวิจัยท่านใดมีบทความภาษาไทย แล้วต้องการที่จะแปลเป็นภาษาอังกฤษ ก็สามารถส่งมาที่ศูนย์บริหารงานวิจัย และเราจะหาคนแปลภาษาอังกฤษให้ จากนั้นจะส่งภาษาอังกฤษนั้นไปให้ต่างประเทศยืนยันอีกที ก็จะได้ต้นฉบับภาษาอังกฤษพร้อมที่จะส่งไปลงตีพิมพ์ในวารสารได้ จะส่งภาษาอังกฤษมาเกลาภาษาก็ได้ ใช้เวลาประมาณ ๓-๔ อาทิตย์สำหรับบทความภาษาไทย หลังจากนั้นจะได้บทความเป็นภาษาอังกฤษพร้อมที่จะส่งไปตีพิมพ์ แต่ต้องมีหลักฐานยืนยันว่าจะส่งตีพิมพ์ในวารสาร ซึ่งศูนย์บริหารงานวิจัยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ทั้งหมด สำหรับ Page charge หรือค่าลงตีพิมพ์สามารถเบิกได้โดยใช้หลักฐานใบที่แจ้งค่าใช้จ่ายมาเบิกได้เต็มจำนวนเรื่องละไม่เกิน ๓๐๐๐๐ หมื่นบาท ส่วนใหญ่ก็จะไม่เกินถ้าไม่ได้ตีพิมพ์ในช่องทางที่เป็น fast track หรือช่องทางพิเศษซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายที่แพงขึ้น

ในปี ๒๕๕๗ เนื่องจาก สกอ. มีโครงการ World Class University ๒๐๑๔ (WCU) ซึ่งพยายามต่อยอดจากมหาวิทยาลัยวิจัยของเดิมตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖ และในเฟสใหม่เขาพยายามเลี่ยงการใช้คำว่าวิจัย หากใช้คำว่าวิจัย กฎหมายระบุไว้ว่าทุกโครงการจะต้องผ่าน วช. (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) จึงเลี่ยงไปใช้คำว่ามหาวิทยาลัยระดับโลก และมีเป้าหมายให้มีมหาวิทยาลัยไทยติดอันดับโลกใน QS ranking หรือ Time higher education ranking เมื่อสิ้นโครงการในปี ๒๕๖๒ ตั้งเป้าให้มีอย่างน้อยสองมหาวิทยาลัยติดอันดับต่ำกว่า ๑๐๐ ของโลก ซึ่งเขามองไว้แล้วว่าจะเป็นจุฬาฯและมหิดล ซึ่งเขาจะสนับสนุนปีละ ๕๐๐ ล้านบาท และในกลุ่มที่สองก็มีมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๗ มหาวิทยาลัยให้ติดอันดับอย่างน้อยต่ำกว่า ๒๐๐ ของโลก สนับสนุนให้กลุ่มนี้ปีละ ๓๐๐ ล้านบาท ซึ่งกลุ่มนี้น่าจะเป็น ม.เชียงใหม่ ม.ขอนแก่น ม.เกษตรฯ ม.สงขลาฯ รวมกับม.เทคโนโลยีสุรนารี ฯลฯ และอีกส่วนให้มีมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑๐ มหาวิทยาลัยติดอันดับต่ำกว่า ๕๐๐ ของโลกก็จะให้อีก ๑๐๐

ล้านบาท ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มราชภัฏฯ และราชมงคลทั้งหลาย และ ๔ ตัวชี้วัดหลักที่จะใช้ คือ ๑. คุณภาพงานวิจัย (๖๐%) ได้แก่ การตีพิมพ์, การ citation และสิทธิบัตร ๒. คุณภาพการเรียนการสอน (๒๐%) จะมีเรื่องของสัดส่วนอาจารย์, สัดส่วน ศาสตราจารย์ต่ออาจารย์ทั้งหมด, สัดส่วนบัณฑิตศึกษา หรือแม้แต่สัดส่วนของอาจารย์ที่จบปริญญาเอกต่ออาจารย์ทั้งหมด ๓. ความเป็นนานาชาติ (๑๐%) เช่น นักศึกษาต่างชาติต่อนักศึกษาทั้งหมด ๔. การมีงานทำของบัณฑิต (๑๐%) ตัวชี้วัดที่ได้กล่าวไปนี้เขาจะใช้เพื่อประเมินคัดเลือกหาสองมหาวิทยาลัยแรกและเจ็ดมหาวิทยาลัยถัดมา ซึ่งโครงการนี้ก็ยังดำเนินการอยู่ ถึงแม้ว่างบประมาณจะไม่ค่อยปกติเท่าไหร่ แต่ว่าทางนโยบายก็ยังดำเนินอยู่ และมหาวิทยาลัยก็กำลังเตรียมเรื่องนี้อยู่ ดังนั้นในปี ๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงเพิ่มงบประมาณเข้ามาอีก ๑๘๐ ล้านบาท เพื่อทำโครงการต่างๆเช่น โครงการจัด Research Expo ระดับภูมิภาค โครงการส่งเสริมการจดทรัพย์สินทางปัญญา โครงการวารสารของมหาวิทยาลัย โครงการอบรมบริหารนักวิจัย เพิ่มงบประมาณให้กลุ่มมหาวิทยาลัยวิจัยเดิม กลุ่มศูนย์ความเป็นเลิศ ค่าตอบแทนการตีพิมพ์ผลงานวิจัย โครงการจ้างอาจารย์เกษียณอายุเพื่อผลิตผลงานตีพิมพ์ ปีที่แล้วมีอาจารย์เกษียณประมาณ ๗๐ ท่าน ผลงานตีพิมพ์หายไป ๒๐๐ กว่าผลงานจึงคิดโครงการให้อาจารย์เหล่านี้มาช่วยผลิตผลงานโดยมีข้อแม้ว่า การจ้าง ๕๐๐๐๐-๗๐๐๐๐ บาท/เดือน ท่านที่ได้รับ ๕๐๐๐๐ บาท จะต้องมีผลงานตีพิมพ์เป็นชื่อแรก หรือ corresponding author ๔ ผลงานและท่านต้องเป็นพี่เลี้ยงให้กับนักวิจัยรุ่นกลางหรือรุ่นใหม่อีก ๑ ผลงานฯลฯ ถ้าท่านใดได้รับ ๗๐๐๐๐ บาท ก็จะเป็นผลงานจำนวน ๖+๑ ตามที่กล่าวไป ตอนนี้มีอาจารย์เข้าร่วมโครงการประมาณ ๒๐ ท่าน ได้ผลงานตีพิมพ์ออกมา ๙๘ ผลงานแล้ว นอกจากนั้นยังมีโครงการให้อาจารย์หรือนักวิจัยต่างชาติเข้ามาร่วมผลิตผลงานร่วมกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยที่อาจารย์ของเราเป็น first author หรือ corresponding author และมีอาจารย์ต่างชาติร่วมเป็นผู้ร่วมวิจัย ผลงานที่ตีพิมพ์นี้คาดว่าจะจ่ายเป็นผลงานละ ๑๐๐๐๐๐ บาท ซึ่งจะมีประกาศโครงการออกมาอีกที นอกจากนี้ยังมีโครงการเชิญ Journal editor ชาวต่างชาติเข้ามาร่วมเป็นผู้เขียนร่วมดูผลงานตีพิมพ์ให้เรา อันนี้กำลังจัดทำโครงการ จากโครงการที่กล่าวไปทั้งหมดนั้น งบประมาณที่ต้องใช้ได้เข้ามาแล้ว เหลือเพียงแค่การประกาศออกมา สำหรับเรื่องของบริษัทร่วมทุน ได้มีหน่วยทรัพย์สินทางปัญญาศึกษาการตั้งบริษัทที่มีลักษณะ joint venture ที่จะผลิตนวัตกรรมร่วมกับอุตสาหกรรม อีกหนึ่งโครงการคือการผลิตผลงานตีพิมพ์โดยผู้ช่วยสอนชาวต่างประเทศระดับบัณฑิตศึกษา เช่น นักศึกษาชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่มาศึกษาในคณะ เราจะให้เขาช่วยร่วมเขียนผลงานตีพิมพ์และร่วมทำวิจัยด้วยก็จะมีค่าตอบแทนให้ สำหรับโครงการทุนวิจัยสถาบันที่จะออกมาเร็วๆนี้นั้น ทุนละประมาณ ๕๐๐๐๐ บาท/ท่าน มีทั้งหมดประมาณ ๓๐ ทุน หรือประมาณคณะละ ๑ ทุน ซึ่งจะมีประกาศออกมา และมีโครงการส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยในระดับอาเซียน เพื่อไปร่วมทำงานวิจัยหรือผลงานตีพิมพ์ในระดับอาเซียนก่อน อีกเรื่องจริยธรรมการวิจัยในคน ในส่วนของวิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ก็จะต้องมีกรรมการวิจัยในคนเช่นกัน การซ่อมแซมครุภัณฑ์ที่จำเป็นส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องมือแพทย์ ชิ้นใหญ่ๆที่ไม่มีงบประมาณจัดซื้อ แต่เป็นการซ่อมแซมแทน

การส่งเสริมการตีพิมพ์ผลงานวิจัยโดยศูนย์บริหารงานวิจัย มีโครงการใหม่ให้อาจารย์ใหม่กลับไปมหาวิทยาลัยที่ตนเองจบการศึกษามาหนึ่งเดือน ไปนั่งเขียนผลงานตีพิมพ์กับอาจารย์ที่ปรึกษา และขอผลงานตีพิมพ์กลับมา ๑ ผลงาน เนื่องจากในปีนี้ มีช่วงระยะเวลาปิดภาคการศึกษานานประมาณ ๖ เดือน นอกจากนั้นศูนย์บริหารงานวิจัยมีวารสารที่รับผิดชอบอยู่สองอันคือ Chiang Mai University Journal of Natural Sciences จัดพิมพ์ ๒ เล่ม / ปี และ Chiang Mai University Journal of Social Sciences and Humanities จัดพิมพ์ ๑ เล่ม / ปี หากต้องการส่งบทความก็สามารถเข้าไปในเว็บไซต์ของศูนย์บริหารการวิจัย http://cmuj.chiangmai.ac.th และวารสารมี impact factor อยู่ในฐานข้อมูล TCI ประมาณ ๐.๐๓๓ แต่ปัจจุบันเราถูกจัดเข้าอยู่ในฐานข้อมูล Scopus แล้วตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ และ impact factor ก็เพิ่มขึ้น ดังนั้นคนที่ส่งมาตีพิมพ์กับวารสารนี้จะถูกนับเป็นวารสารระดับนานาชาติ สามารถเบิกได้ทั้งค่าตอบแทนการตีพิมพ์และค่า page charge จุดแข็งของวารสารตอนนี้คือ เป็นวารสารระดับนานาชาติบรรจุอยู่ฐานข้อมูล Scopus เป็นการส่งเสริมการตีพิมพ์ของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยเป็นหลัก เป็นวารสารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีฐานข้อมูลในการส่ง-รับวารสารแบบ Online แต่จุดอ่อนคือ ไม่มี Impact Factor ในระดับนานาชาติ การตีพิมพ์วารสารต่อปียังไม่มีความถี่มาก นัก Website ของวารสารควรมีการสืบค้น/ค้นคว้าหาข้อมูลได้ง่ายและชัดเจน จึงมีแนวทางที่จะส่งเสริมโดย ประชาสัมพันธ์/ขอความร่วมมือให้คณาจารย์นักวิจัยที่มีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่งบทความมาตีพิมพ์กับ CMU Journal เพื่อยกระดับวารสารให้มีการอ้างอิงมากขึ้นและส่งผลถึงการเพิ่มค่า Impact Factor ในที่สุด

ในส่วนของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็จะทำหน้าที่ผลิตและเผยแพร่หนังสือทางวิชาการที่ครอบคลุมงานวิจัย หนังสือ ตำรา เอกสารคำสอน ที่มีคุณภาพ และตั้งใจที่จะผลิตหนังสือและสิ่งพิมพ์จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ เล่มต่อปี โดยมีผู้ร่วมลงทุนอย่างน้อย ๒ เล่ม ผลิตหนังสือหรือตำราที่มีคุณภาพโดยบุคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๔ เล่ม และ หนังสือผลงานวิชาการ ส่วนความสำเร็จนั้นมีหนังสือที่จัดพิมพ์ในนาม CMU Press เล่มแรก ได้แก่ “Feeding the Dragon-Agriculture-China and the GMS” โดย ศ. ดร. มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด และ Mr. Andrew Adam ฯลฯ ถ้าจะส่งหนังสือหรือตำราไปพิมพ์ สามารถทำได้โดยส่งผลงานต้นฉบับไปที่ศูนย์บริหารงานวิจัย และจะมีคณะทำงานพิจารณา ถ้าผ่านก็จะส่งผู้ทรงคุณวุฒิ ถ้าไม่ผ่านก็ต้องแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิดูรอบแรกถ้าผ่าน ก็ส่งคณะกรรมการพิจารณามอบหมายให้บรรณาธิการ หลังจากนั้นจะมีสองแบบคือปฏิเสธการตีพิมพ์หรือแบบแก้ไข ถ้าผ่านเรียบร้อยก็จะเข้าสู่กองบรรณาธิการจัดพิมพ์จัดจำหน่าย ผู้เขียนจะได้ค่าลิขสิทธิ์ ๒๐% ของยอดขาย

สุดท้ายเกี่ยวกับการผลิตผลงานตามภาระงาน เรามี ศ. ๔๓ คน รศ. ๓๘๙ คน ผศ. ๕๖๑ คน อาจารย์ ๑,๑๖๖ คน ภาระงานนั้นกำหนดไว้ว่า ศาสตราจารย์นั้นผลิตผลงานตีพิมพ์ปีละสองผลงาน รศ. ผลิตผลงานตีพิมพ์ปีละหนึ่งผลงาน ผศ. ผลิตผลงานตีพิมพ์สองปีต่อหนึ่งผลงาน อาจารย์ ผลิตผลงานตีพิมพ์สี่ปีต่อหนึ่งผลงาน จากเรากำหนดเพิ่มขึ้นมาอีกนิดหนึ่งคือให้ ว่า ศ. ผลิตผลงานตีพิมพ์ปีละสามผลงาน รศ. ผลิตผลงาน

ตีพิมพ์ปีละสองผลงาน ผศ. ผลิตผลงานตีพิมพ์ปีละหนึ่งผลงาน อาจารย์ ผลิตผลงานตีพิมพ์สองปีต่อหนึ่งผลงาน เราอาจจะสามารถแซงจุฬาฯและมหิดลฯได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความท้าทายที่จะทำให้อันดับของเราขยับได้

อาจารย์ งานวิจัยกับการตีพิมพ์บทความในวารสารฐานข้อมูลระดับชาติและนานาชาติ

ศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์

เนื่องจากงานหลักของผมตรงกับงานอดิเรก จึงทำงานวิจัยและตีพิมพ์ผลงานได้อย่างต่อเนื่อง ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำวิจัย และในการประสบความสำเร็จในการตีพิมพ์นั้นก็เนื่องด้วยการเลือกหัวข้อวิจัยที่ทันสมัย เป็นงานใหม่หรือใช้เทคนิคใหม่อยู่เสมอ หาข้อด้อยของงานของนักวิจัยท่านอื่นแล้วมาคิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงให้ดีกว่า โดยเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการทำวิจัย (Methodology) ที่ดี, ง่ายและถูกต้อง นอกจากนั้นงานวิจัยที่นำมาซึ่งการปรับปรุงใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ก็ทำให้ง่ายต่อการตีพิมพ์ผลงาน ในระหว่างช่วงเวลาที่ต้องรอผลการตอบรับการตีพิมพ์หลังจากส่งงานวิจัยไปตีพิมพ์แล้วเราสามารถเขียนงานวิจัยชิ้นใหม่ต่อไปได้เลย ดังนั้นเราจะต้องมีงานวิจัยที่ทำทิ้งไว้รอการเขียนแล้ว เพื่อให้สามารถเขียนได้อย่างต่อเนื่อง หยิบมาเขียนได้เรื่อยๆ

รองศาสตราจารย์ ดร. รวี ลงกานี

ของวิจัยของผมเป็นงานวิจับการเงิน ผมจะทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและเขียนผลงานตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง เพราะหากหยุดไปเป็นเวลานานๆ จะทำให้การเขียนทำได้ยากขึ้น ความเชี่ยวชาญก็จะลดลง ดังนั้นเราต้องทำการเขียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องจะทำให้เราได้ใช้องค์ความรู้ตลอดเวลาในงานวิจัย และอาจจะทำวิจัยแบบมีความร่วมมือกับกลุ่มวิจัยหรือนักวิจัยที่เก่งๆ เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการมากขึ้น เช่น การเป็น Co-author ร่วมกัน นอกจากนั้นการส่งผลงานตีพิมพ์นั้นให้มองวารสารที่มีมาตรฐานสูงกว่างานของเราไว้บ้างและเลือกวารสารที่จะส่งไปตีพิมพ์ให้ถูกต้องกับลักษณะของงานวิจัย วารสารที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสบการณ์ดีๆในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยให้เรา หากถูกปฏิเสธการตีพิมพ์ก็จะได้รับการแนะนำที่ดี หรือแม้กระทั่งคำติเตียน ก็สามารถนำมาเสริมงานของเราให้ดีขึ้น นำมาสอนเป็นบทเรียนและเป็นเกณฑ์อันใหม่ให้งานใหม่ต่อไปได้ สำหรับเทคนิคการเขียนผลงานวิจัยก็จะต้องเขียนอย่างมีศิลปะ คือมีการสร้างเรื่องราวที่ดี เรามักจะเขียนงานวิจัยจากงานวิจัย ไม่เคยมีใครสอนให้เขียนเป็นเรื่องราว (story) จากการวิจัย ซึ่งที่กล่าวมาอาจจะต้องใช้ประสบการณ์ในการเขียน การเข้าประชุมสัมมนาก็ทำให้ได้ข้อมูลข่าวสารการทำวิจัยใหม่ๆได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. ปิ่นแก้ว เหลืออร่ามศรี

งานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ค่อนข้างเขียนยาก ใช้เวลาในการเขียนค่อนข้างมาก ตลอดจนใช้เวลาในการเก็บข้อมูลค่อนข้างนาน ต้องใช้ความสามารถทางด้านภาษาค่อนข้างมากเช่นกัน เพราะเป็นการเขียนพรรณนาและบรรยาย ถ้าเป็นการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารต่างประเทศที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนอก็จะมีอุปสรรคในเรื่องของความสวยงานของภาษาเป็นหลัก เนื่องจากเราไม่ใช่เจ้าของภาษาอังกฤษหรือไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างคล่องแคล่วจนเขียนงานทางด้านสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้การบรรยายค่อนข้างมากนั้น เราจึงไม่สามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างสวยงามเพียงพอที่จะถูกใจบรรณาธิการบางท่าน ที่ติติงเรื่องของภาษาเขียน จนบางครั้งถึงขั้นปฏิเสธการตีพิมพ์ผลงานวิจัยไปเลย บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ทบทวนวรรณกรรม ยกตัวอย่างที่เคยส่งไปตีพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องของผู้หญิง และถูกผู้ทบทวนวรรณกรรมซึ่งคาดว่าน่าจะเป็นผู้หญิง ไม่รู้ว่าตอนนั้นมีอารมณ์ไหน แต่ตอบกลับมาว่างานวิจัยของเราไม่มีทฤษฎีในการทำงานวิจัยและไม่มีกรอบความคิด เป็นต้น บางงานที่ส่งไปตีพิมพ์ก็ต้องรอการตอบรับให้ตีพิมพ์นานเป็นปี ซึ่งงานวิจัยที่ทำก็ใช้เวลาเป็นปีเช่นกัน ดังนั้นกว่าจะได้ผลงานตีพิมพ์ก็ใช้เวลาเกินหนึ่งปีครึ่ง

อาจารย์ ดร. พรชัย วิสุทธิศักดิ์

หลักการเขียนผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ คือ ใช้หลักธรรม คือหลักอิทธิบาท ๔ และนอกจากนั้นต้องเลือกวารสารที่ต้องการจะส่งผลงานไปตีพิมพ์ และเลือกไว้สูงหน่อย คือ เลือกวารสารที่มาตรฐานสูง มี impact factor เยอะ เมื่อถูกปฏิเสธการตีพิมพ์ก็จะนำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งไปตีพิมพ์ในวารสารอื่นได้ และถือว่าได้รับประสบการณ์ที่ดีนำไปใช้พัฒนาฝีมือการเขียนผลงานตีพิมพ์ต่อๆไป นอกจากนั้น การทำความเข้าใจในงานวิจัยของตนอย่างดี จะช่วยให้มีผลงานที่ดีไปนำเสนอในการตีพิมพ์ได้ ซึ่งการทำวิจัยก็คือการทำและค้นคว้าซ้ำไปซ้ำมาให้เข้าใจ การใช้โปรแกรม EndNote จะสามารถนำมาจัดการรูปแบบเอกสารอ้างอิงให้ง่ายขึ้นและสามารถเลือกใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงให้สอดคล้องกับรูปแบบที่กำหนดโดยวารสารที่เราเลือกจะตีพิมพ์ได้ ในกรณีที่เปลี่ยนวารสารที่จะตีพิมพ์ใหม่ เราก็สามารถใช้โปรแกรมนี้เปลี่ยนรูปแบบการอ้างอิงได้โดยที่ไม่เสียเวลาและสะดวกต่อการส่งตีพิมพ์ใหม่

คุณกรวรรณ สังขกร

ดิฉันจะเลือกส่งผลงานตีพิมพ์ในวารสารที่ไม่ยากหรือมีมาตรฐานสูงเกินไป บางครั้งก็จะลองส่งไปงานสัมมนาต่างๆเพื่อรับความเห็นจากผู้เข้าร่วมงาน แล้วนำมาต่อยอดเป็นผลงานตีพิมพ์ต่อไป และข้อเสนอแนะต่างๆ ก็คล้ายกับที่ท่านวิทยากรหลายๆท่านกล่าวไปแล้ว

ถาม-ตอบ

แนวทางในการตีพิมพ์บทความทางวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ

คำถาม ๑: การใช้ตัวชี้วัดจำนวน citation ได้มีการให้น้ำหนักกับการอ้างอิงโดยนักวิจัยหรืองานวิจัยในกลุ่มตัวเองน้อยกว่าการอ้างอิงจากนักวิจัยนอกกลุ่มหรือไม่

ผศ.วุฒิพงศ์ ตอบคำถาม ๑: เมื่อพูดถึงเรื่องการให้น้ำหนัก ผมคิดว่าบางแห่งจะไม่นับการอ้างอิงตัวเองหรือให้น้ำหนักน้อย สำหรับการอ้างอิงในกลุ่มกับนอกกลุ่มนั้น เข้าใจว่าเขาจะให้น้ำหนักการอ้างอิงจากนอกกลุ่มสูงกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละระบบด้วย

คำถาม ๒: ในฐานะที่เป็นบรรณาธิการ พบปัญหาการลอกเลียนผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจหรือไม่

รศ.ดร. ชาย ตอบคำถาม ๒: มีทั้งสองแบบ ผมคิดว่าแบบที่ไม่ตั้งใจจะมีมากกว่าบ้าง ทุกวันนี้การ copy and paste นั้น ทำง่ายมาก บทความที่ตีพิมพ์ในเว็บไซต์มีเยอะมาก หากทำการคัดลอกจากตรงนั้นมาทั้งย่อหน้าของบทความ ผมจะทำเครื่องหมายไว้ว่า ตรงประโยคนี้ทำการคัดลอกมา เราไม่ควรจะคัดลอกแบบนั้น แต่ควรจะอ้างอิงว่าผู้เขียนได้กล่าวๆว่าอย่างไรบ้างเป็นคำพูดของตัวเรา ไม่ใช่ย่อเอาคำพูดของผู้เขียนมา นอกจากนั้นผมยังพบว่ามีการเอางานที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยแล้ว แล้วก็เอามาแปลเป็นภาษาอังกฤษและเพิ่มเติมรายละเอียดนิดหน่อย ซึ่งถือเป็นเรื่องที่หน้าเกลียด ส่วนเรื่องที่น่าเกลียดที่สุดคือ ตอนแรกก่อนที่บทความจะถูกตีพิมพ์เป็นภาษาไทยนั้น บรรณาธิการฉบับภาษาไทยส่งมาให้ผมเป็นผู้ทบทวนวรรณกรรม ผมอ่านแล้วผมก็บอกว่าบทความนี้ไม่น่าจะตีพิมพ์ได้ และในที่สุดบรรณาธิการคงไปติดต่อผู้เขียนอีกรอบแล้วเขาก็ตีพิมพ์บทความได้ หลังจากนั้นบทความเรื่องเดียวกันและชื่อเดียวกัน เขียนมาเป็นภาษาอังกฤษ ส่งมาให้ผมตอนที่ผมเป็นบรรณาธิการ JCSS ซึ่งเป็นเรื่องบังเอิญ ผมจึงคิดว่านั่นน่าเกลียด ผมไปตรวจสอบดูก็ปรากฏว่าตีพิมพ์ไปแล้ว และอีกครั้งหนึ่งคือผู้ทบทวนวรรณกรรมมาบอกผมว่า บทความที่ส่งมาขอ

ตีพิมพ์นี้เป็นงานเก่า เขาตีพิมพ์มาเรียบร้อยแล้ว อย่างนี้เป็นต้น ผมขอเตือนว่า หากท่านอยากเป็นนักเขียนที่ตีพิมพ์ได้ ไม่ควรทำการลอกแม้กระทั่งของตัวเอง พยายามคิดใหม่ทำใหม่

คำถาม ๓: ปัจจุบันนี้มีวารสารที่เป็น Open Access มากขึ้น และในเรื่องของการยอมรับในทางวิชาการจะเป็นอย่างไรบ้างและมีหลักการเลือกประเภทหรือไม่

ผศ.วุฒิพงศ์ ตอบคำถาม ๓: ผมขอให้ข้อมูลว่า ทิศทางหรือแนวโน้มในปัจจุบันนั้น มีวารสารประเภท Open Access มากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งมีการทายกันว่าในอนาคต อาจจะ ๑๐ ปี หรือ ๒๐ ปี หรืออาจจะช้ากว่านั้น แทนที่เราจะตีพิมพ์ในกระดาษหรือเอกสาร hard copy ก็จะถูกเปลี่ยนเป็นระบบออนไลน์ เมื่อระบบ Open Access เข้ามามีบทบาท การจ่ายเงินจากเมื่อก่อนที่ผู้อ่านจะต้องเป็นคนจ่าย ต่อไปจะกลายเป็นผู้เขียนหรือผู้พิมพ์เป็นคนจ่ายเงิน เช่น ถ้าท่านส่งบทความไปลงในวารสารประเภท Open Access นั้น ผู้เขียนหรือท่านจะต้องเป็นคนจ่ายเงิน เพราะเขาอยากจะเปิดโอกาสให้ประชาชนคนทั่วไปเข้าไปอ่านได้ฟรี นอกจากนั้น Open Access ยังถูกจัดออกเป็นสามถึงสี่ประเภท อันที่หนึ่งเป็น Green Open Access คือเมื่อเขียนเสร็จก็จะได้รับการตีพิมพ์ทันที ซึ่งทันต่อเหตุการณ์และพิมพ์ได้รวดเร็วกว่า hard copy การออกสู่ตลาดจะเร็ว อันถัดมาคือ Relay Open Access เขาจะหน่วงเวลาไว้นิดหนึ่ง ไม่ได้ตีพิมพ์ทันที อาจจะทิ้งช่วงไว้ห้าถึงหกเดือน อีกอันคือ แต่ละคนแต่ละสถาบันจะสร้างฐานข้อมูลและเก็บบทความไว้ใน Open Access เฉพาะของตนเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เรื่องของคุณภาพเป็นประเด็นสำคัญเพราะปัจจุบันมีการแข่งขันกันในเชิงพาณิชย์เยอะมาก มีการโฆษณาชวนเชื่อ หลอกให้คนส่งไปตีพิมพ์และเขาอาจจะรีบลงให้อย่างรวดเร็วโดยไม่ผ่านการทบทวนวรรณกรรมโดยผู้ทบทวนวรรณกรรมก่อน ซึ่งทำให้คุณภาพของบทความที่ตีพิมพ์จะค่อนข้างต่ำ ถ้าเราหลงไปตีพิมพ์ในแหล่งพวกนี้ก็จะเกิดผลกระทบได้โดยไม่เป็นที่ยอมรับในหมู่นักวิชาการที่เท่าเทียมกัน เพราะเขาจะรู้ว่าวารสารไหนน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ ปัจจุบันมีการทำ beall's list ซึ่งจะบอกถึงวารสารอะไรบ้างที่ไม่น่าเชื่อถือ ตอนนี้มีประมาณร้อยกว่ารายชื่อ และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นก่อนที่จะส่งผลงานไปตีพิมพ์ในวารสารใดๆ จะต้องตรวจสอบเรื่องของฐานข้อมูล ตัวชี้วัด และคุณภาพด้วย การตีพิมพ์ใน Open Acess นั้น สำนักพิมพ์ Elsevier หรือมหาวิทยาลัยต่างๆได้สนับสนุนให้มีการตีพิมพ์ใน Open Access มากขึ้น นอกจากนั้นผู้อ่านก็เป็นผู้ที่ได้ประโยชน์ ไม่ต้องเสียค่าสมาชิก แต่แหล่งทุนหรือสถาบันจะต้องเป็นผู้จ่ายแทน อนาคต สกว. ก็อาจจะต้องเตรียมค่าตีพิมพ์ด้วย แต่ตอนนี้ สกว. ยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องนี้ สุดท้ายผู้เขียนก็จะต้องตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนที่จะส่งบทความไปตีพิมพ์ ผมคงจะตอบไม่ได้หมดว่าจะดูอย่างไร เราคงต้องติดตามกันเรื่อยๆ

คำถาม ๔: ในสาขาวิชาที่ สกว. มีการแบ่งไว้ในทางสังคมศาสตร์ ไม่มีสาขาภูมิศาสตร์ จึงถามว่าสาขาภูมิศาสตร์อยู่ตรงไหน

ผศ.วุฒิพงศ์ ตอบคำถาม ๔: คำถามนี้ดี ที่ไม่มีสาขาภูมิศาสตร์ไม่ได้แปลว่าเราจะไม่ประเมิน ไม่มีหรือไม่นับ ตอนที่เราจะทำการประเมิน เราเริ่มต้นด้วยการสำรวจหลักสูตรทั้งหลายที่มีในประเทศไทยว่าหลักสูตรไหนที่เปิดตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอกและมีสถาบันที่เปิดสอนมากเพียงพอ ผมไม่แน่ใจว่าภูมิศาสตร์มีเปิดสอนกี่แห่ง ถ้ามีสถาบันน้อยเกินไป จำนวนผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการเพื่อให้สามารถหาค่าเฉลี่ยได้ อย่างน้อยจะต้องมี ๗ แห่ง เพราะว่า ๗ นั้นถือว่าน้อยมากในทางสถิติ ข้อมูลที่เพียงพอที่จะให้เราจัดระดับหรือตัดเกรดที่เชื่อถือได้คือควรจะต้องมี ๓๐ แห่ง แต่เท่าที่เราประเมินมาแม้กระทั่งสายวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาที่ได้รับความนิยมและมีหน่วยงานผู้สอนเยอะ เช่น เคมี วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า ก็มีแค่ประมาณ ๒๐ หน่วยงาน ส่วนทางด้านสังคมศาสตร์ค่อนข้างจะน้อย และในจำนวนที่น้อยแล้วก็ยังมีน้อยลงไปกว่านั้นอีก สาขาวิชาใหญ่ๆอย่างเช่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ก็ยังมีไม่เยอะ เพราะฉะนั้นการพูดถึงภูมิศาสตร์ เราคาดว่าหากเริ่มต้นแค่ ๔-๕ แห่ง เราก็ไม่สามารถจัดระดับแบบตัด curve ได้ กรรมการที่ท่านทำการคัดเลือกจึงไม่ได้จัดภูมิศาสตร์ไว้ด้วย แต่หากสนใจเข้ามาประเมิน เราสามารถเพิ่มเข้าไปอยู่ในกลุ่มอื่นๆก็ได้ และรอให้มีผู้เข้ามาร่วมทำการประเมินเยอะขึ้น ซึ่งไม่แน่ใจว่ามหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีกี่แห่งที่มีสาขาวิชาภูมิศาสตร์อยู่ จริงๆคนคัดเลือกโครงการไม่ใช่ผม เราจะมีกรรมการทางด้านสังคมศาสตร์อยู่ชุดหนึ่งคัดเลือก จากแต่ละมหาวิทยาลัยแต่ละสาขา ถ้ามีถึง ๑๐ แห่งก็อาจจะประเมินได้ แต่บางสาขาก็ยังสมัครเข้ามาแค่ ๓-๔ แห่ง ทำให้เราประเมินได้ แต่ตัดเกรดไม่ได้ เพราะเราจะต้องหาค่าเฉลี่ย หาค่า SD และช่วงที่มีช่องว่าง สาขาที่อยู่ต่ำกว่าก็จะได้เกรดรองลงมา สมมุติสายวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ยแต่ละคนในสาขาจะมีผลงานตีพิมพ์ไม่ต่ำกว่า ๑-๒ ผลงาน ดังนั้นผู้ที่อยู่ข้างบนหรือได้เยอะกว่า ก็จะได้ rating ๕ และเมื่อมีช่องว่าง ตรงที่ rating ๔ ก็อาจจะเป็นผู้ที่มีผลงานตีพิมพ์ ๐.๗-๐.๘ ผลงาน ซึ่งบ้านเราความเข้มแข็งทางวิชาการยังไม่สูง เพราะฉะนั้นค่าเฉลี่ย ๐.๕ ผลงาน ต่อสาขาวิชาต่อคน ก็ยังถือว่าดี สายสังคมฯนั้นต่ำกว่าที่กล่าวถึง บางสาขาวิชาอาจจะมีผลงาน ๐.๑-๐.๒ /คน หมายความว่าจำนวน ๑๐ คนในสาขาวิชา ผลิตผลงานตีพิมพ์ได้แค่ ๑ ผลงาน หากเป็นอย่างนี้ก็อาจจะประเมินแยกเป็นสาขาภูมิศาสตร์ไม่ได้ หากต้องการให้มีผู้เข้าร่วมที่เยอะขึ้น อาจจะจัดเป็นการประเมินทางด้านสาขาภูมิศาสตร์และอื่นๆ เช่น ภูมิศาสตร์และ GIS (Geographic information system) ก็ไปด้วยกันได้ หรือภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ จริงๆต้องฝากพวกเรา เพราะขณะนี้ สกว. ประเมินทางสังคมศาสตร์เสร็จแล้วหยุด เพราะอย่างที่บอก สายวิทยาศาสตร์นั้น เรามีทั้งหมด ๔๐

สาขา แต่มีผู้เข้าร่วมประเมิน ๔๐๐ กว่า จะเห็นว่าแต่ละสาขามีผู้เข้าร่วมไม่ต่ำกว่า ๑๐ แห่ง ทางสังคมศาสตร์มี ๑๐ สาขา เข้าร่วม ๒๖ แห่ง แสดงว่าแต่ละสาขามีแค่ ๒-๓ แห่ง แม้แต่เศรษฐศาสตร์ของบ้านเราก็เข้ามาร่วมเพียงแค่ ๔-๕ แห่ง ดังนั้นปัญหาทางด้านสังคมศาสตร์ก็คือมีการทำวิจัยน้อย เท่าที่ผมเคยเห็นข้อมูลการทำวิจัยในประเทศไทยนั้น สายทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสาขาที่เกี่ยวข้อง ทำวิจัยไม่ต่ำกว่า ๘๐% ของจำนวนโครงการหรือทุนวิจัยที่ได้ไป ยิ่งถ้าเป็นโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก เรามีคนขอทุนทางด้านสังคมฯและมนุษยฯเพียงแค่ ๖% เท่านั้นเอง นอกนั้นเป็นทุนทางด้านวิทยาศาสตร์ ปัจจุบัน สกว. ให้ทุนไปประมาณ ๓๐๐๐ โครงการ ดังนั้น ๖% ก็จะมีแค่ ๑๘๐ กว่าโครงการ เพราะฉะนั้นทางสังคมศาสตร์คงจะต้องเร่งมือในการทำวิจัยมากขึ้น ผมเชื่อว่าคนจบทางสังคมมากว่าสายวิทยฯ ในระดับปริญญาตรีนั้นชัดเจนว่ามีผู้จบการศึกษาทางด้านสังคมมากกว่า แต่มีจำนวนผู้ทำวิจัยที่เป็นเรื่องเป็นราวน้อยกว่า และสกว. ได้กำหนดนโยบายที่จะกระตุ้นส่วนนี้มากขึ้นโดยจะเพิ่มสัดส่วนของทางสังคมฯให้ได้เป็น ๓๐% และลดสายวิทยฯลงให้เป็น ๗๐% แต่ไม่แน่ใจว่าจะทำได้จริงขอฝากทางสังคมศาสตร์ว่าให้ขยันทำวิจัย มาขอทุน และยิ่งได้ผลงานที่มีคุณภาพมากจะยิ่งดี

ผศ. ดร.ลิวา ผาดไธสง-ชัยพานิช: ขออนุญาตแลกเปลี่ยน เนื่องจากตนเองก็อยู่ทางสายภูมิศาสตร์ ถ้าถึงระดับปริญญาเอกจะมีมหาวิทยาลัยเกษตรฯ มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เองก็กำลังจะเปิด อีกทั้งมหาวิทยาลัยอื่นๆก็เปิดเป็นภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ ซึ่งอาจจะทำให้ผู้เข้าร่วมประเมินมีมากขึ้นเรื่อยๆ

รศ.ดร. ชาย ตอบคำถาม ๔: ผมไม่ใช่นักภูมิศาสตร์แต่ผมเข้าใจว่ามันมีแขนงหนึ่งที่เป็น human geography ซึ่งแขนงนี้มีลักษณะเป็นทางสังคมศาสตร์ค่อนข้างมาก ผมคิดว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ที่อาจารย์ภาควิชาสังคมศาสตร์จะไปขอทุนผ่านโปรแกรมนี้ได้หรือเปล่า

ผศ. วุฒิพงศ์ ตอบอีกครั้ง เรื่องขอทุนไม่ค่อยมีปัญหา แต่ปัญหาคือผู้เข้ารับการประเมิน จะเป็นไปได้ไหมที่กลุ่มทางภูมิศาสตร์ จะไปรวมกับกลุ่มสาขาวิชาอื่นที่ใกล้เคียงกัน แล้วทำให้จำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น แต่จะมีปัญหานิดหนึ่งตรงที่ หากธรรมชาติการทำวิจัยของแต่ละสาขาวิชาไม่เหมือนกัน ยกตัวอย่างทางวิทยาศาสตร์เคยเอาเทคนิคการแพทย์กับกายภาพบำบัดมารวมกัน และหมายความว่าเขาต้องตัดกราฟร่วมกัน เพราะหลายๆแห่ง สองกลุ่มสาขาวิชานี้อยู่คณะเดียวกัน แต่ปรากฏว่าธรรมชาติของความยากง่ายในการตีพิมพ์ การทำวิจัยไม่เหมือนกัน พอนำมาแข่งกันจะพบกว่า กลุ่มหนึ่งจะอยู่ rating ด้านบนหมดเลย อีกกลุ่มจะอยู่ด้านล่าง ทั้งๆที่ศาสตร์ก็ใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้นการจัดกลุ่มโดยการเอาหลายๆอย่างมารวมกันก็จะมีปัญหาด้วยเช่นกัน ต้องดูรอบด้าน

คำถาม ๕ : บทความที่ตีพิมพ์ลง Proceeding แล้วนำมาปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อตีพิมพ์วารสาร ยังถือว่าเป็น Original paper อยู่หรือไม่

รศ.ดร. ชาย ตอบคำถาม ๕: ถ้าเอาบทความนั้นตรงๆมาเลย ในวารสารที่ผมทำ เราไม่ปลื้มเลยแบบนี้ แต่ถ้ามีประเด็นต่างออกไปอีก มีอะไรเพิ่มเข้ามาจากที่ตีพิมพ์ใน proceeding แล้วนั้น ก็อยู่ในวิสัยที่จะพิจารณาได้ เพราะการตีพิมพ์เป็น proceeding นั้นก็คือเท่ากับว่าเผยแพร่มาแล้ว จะมาเผยแพร่ซ้ำก็ไม่ควร

คำถาม ๖: เนื่องจากเคยฟังการสัมมนาแนะนำวิธีการเขียนผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์โดยศาสตราจารย์ท่านหนึ่งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาจารย์ท่านนั้นแนะนำว่าให้อ้างอิงงานของตัวเองบ้าง เพื่อให้ง่ายต่อการตีพิมพ์ในครั้งต่อไป อยากทราบว่าวิธีการแบบนี้ยังจะใช้ได้ต่อไปในอนาคตหรือไม่

ผศ.วุฒิพงศ์ ตอบคำถาม ๖: การอ้างอิงตัวเองนั้นไม่มีปัญหา ไม่ได้ห้าม หรือผิดกติกา การนับการอ้างอิงนั้นมีสามระบบที่เขาทำกันอยู่ อันที่หนึ่งคือนับหมด นับทั้งการอ้างอิงตัวเองด้วย บางระบบก็ไม่นับการอ้างอิงตัวเองเลย แต่บางฐานข้อมูลเขานับให้แค่หนึ่งในสาม ผมคิดว่าการอ้างอิงตัวเองนั้นไม่ได้เป็นข้อห้าม ที่เห็นทำกันบ่อยคืออาจารย์ไปบอกนักศึกษาให้อ้างอิงงานของอาจารย์ อย่างนั้นก็ตรวจจับไม่ได้ก็ต้องยอม แต่การอ้างอิงตัวเองนั้นก็ขึ้นอยู่กับวิธีการนับจำนวนมากกว่า

รศ.ดร. ชาย ตอบคำถาม ๖: ในฐานะบรรณาธิการ ไม่ได้มีข้อห้ามในการอ้างอิงผลงานตัวเองเลย แต่ก็อาจจะเข้าข่าย คือไม่ได้เป็นข้อห้ามสำหรับการตีพิมพ์แต่เขาอาจจะคิดพิจารณาก่อนเรื่อง impact ต่างๆ ผมว่าการอ้างอิงตัวเองในทางสังคมศาสตร์เป็นเรื่องที่ธรรมดามากในวารสาร ผู้เขียนบทความที่มีชื่อเสียงหลายๆท่านก็เขียนและอ้างอิงงานของตนเองที่เคยตีพิมพ์มาแล้วในเรื่องนั้นๆ ไม่ผิดสำหรับการตีพิมพ์ แต่ว่าอาจจะไม่ดีสำหรับการที่จะประเมินคุณภาพ

ผศ.วุฒิพงศ์ ตอบเสริม : ผมขอเสริมอาจารย์ชาย คือ การอ้างอิงตัวเองก็ไม่ได้ห้าม ถ้าการอ้างอิงตัวเองมันเหมาะสม ก็ทำไปเถิดครับ และเวลาที่ผมไปอ่านบทความ ไปทบทวนวรรณกรรม เราจะรู้เลยว่าเจ้าของบทความหรือใครเป็นคนเขียน เพราะเราดูจากการอ้างอิงนั้น ส่วนใหญ่เกือบทุกบทความ และสายวิทยาศาสตร์ก็เป็น คือมักจะอ้างตัวเอง แต่อย่าอ้างให้มันเกินเหมาะสม เพียงแต่ว่าเวลาเราทำระบบประเมินเขาจะนับหรือไม่นับก็ขึ้นอยู่กับกติกา แต่ผมว่าเราควรจะห่วงเรื่องเขียนดีกว่า ใส่ไปเถอะเพียงแต่ว่าให้เหมาะสม

รศ.ดร. ชาย : ขอพูดเรื่องเว็บไซต์สำหรับคนที่จะเขียนผลงานตีพิมพ์ในโอกาสต่อไป ตอนที่ผมมาทำหน้าที่บรรณาธิการก็ได้พยายามพัฒนาเว็บไซต์ขึ้นมา จึงได้ทำหน้า Guideline for writing manuscript ซึ่งจะมีเรื่องแบบฟอร์ม การอ้างอิง และอื่นๆ ซึ่งจะเป็นกฎกติกาของวารสาร ก่อนที่ผมจะมาเป็นบรรณาธิการ วารสารได้เรียกค่าตีพิมพ์จากผู้เขียนบทความที่บทความได้ผ่านการตอบรับการตีพิมพ์แล้ว แต่ตอนนี้ได้ข่าวว่าไม่มีค่าใช้จ่ายตรงนี้แล้ว ดังนั้น เราควรจะดูว่าวารสารที่เราจะตีพิมพ์นั้นเป็นยังไง มีกติกาต่างๆอย่างไร มีวิธีการส่งบทความตีพิมพ์อย่างไร แต่สิ่งที่สำคัญคือ รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง